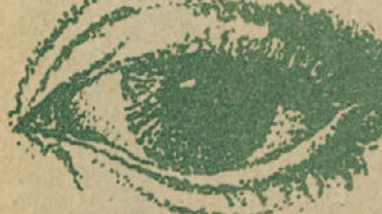

KATEORA®

ZIMSKA MAŠINIJADA '75

Studentje strojništva Jugoslavije prirejajo vsako leto srečanje na sportnem, znanstvenem in kulturnem področju, ki ga imenujejo mašinijada. Dolga leta nazaj je bilo le eno tako srečanje letno in sicer tako imenovana letna ali velika mašinijada. Pred dvema letoma se je med študenti strojništva ljubljanske fakultete formirala ideja, da bi srečanja priredili tudi v zimskih sportnih disciplinah. To idejo so lani tudi realizirali—organizirali so prvo malo oziroma zimsko mašinijado na Voglu. Res da zimska mašinijada nima tako širokega spektra srečanj na različnih področjih, saj se omejuje pretežno na tekmovanja na snegu in na formiranje medsebojnih bratskih odnosov sodelujočih študentov iz širše in ozje domovine. Toda udeležba na lanskoletni, prvi mašinijadi je pokazala, da le-ta ni odveč. Tako so se predstavniki strojnih visokošolskih zavodov dogovorili, da bo zimska mašinijada postala tradicionalna športna prireditve, enako, kot je od sedaj bila to letna mašinijada. Za organizatorja srečanja so določili visoko tehniško šolo.

Priprave na drugo zimsko mašinijado so trajale več kot dva meseca. Glavni problem organizatorja, to je koordinacijske konference ZSM na VTS, je bil zbrati potrebna finančna sredstva. Veliko razumevanja je pri tem pokazalo društvo VTS, ki je bilo pokrovitelj mašinijade, zagotovilo je tudi večino potrebnih finančnih sredstev za organizacijo srečanja. Ostala manjkajoča denarna sredstva pa so prispevale nekatere mariborske delovne organizacije.

Mašinijada sama se je začela 23. februarja. Odprl jo je direktor VTS, dr. Ljubomir Crepinšek, prispele goste pa sta pozdravila v imenu združenja MVZ dr. Vladimir Bračič in v imenu organizatorja predsednik koordinacijske konference ZSM na VTS Marjan Kočevar. V Maribor je prišlo okrog 80 študentov iz šestih visokošolskih središč (Zagreb, Beograda, Novega Sada, Skopja, Titq rada in Ljubljane). Letošnja mašinijada je pridobila nove tekmovalce to je iz Novega Sada, gostje iz Titograda pa se niso udeležili športnega tekmovanja. Drugi dan srečanja so si gostje ogledali smučišča na Pohorju in jih tudi preizkusili. Popoldne istega dne so obiskali VTS, kjer jih je direktor zavoda seznanil z glavnimi potezami te šole. Dr. Crepinšek je obenem izrazil zadovoljstvo, da je zimska mašinijada v Mariboru in da jo organizirajo študenti VTS, posebej še, ker je to v času petnajste obletnice zavoda in tridesetletnice naše socialistične samoupravne domovine. Dr. Anton Jezernik, predstojnik strojnega oddelka, je seznanil prisotne z strojnštvom na zavodu. Goste so seznanili tudi z delom študentske organizacije na šoli. Za tem so si ogledali laboratorije strojnega oddelka ter računalniški center.

Najbolj napet je bil tretji dan, dan tekmovanja na Pohorju. Dopoldan se je 50 tekmovalcev pomerilo v slalomu, popoldan pa je bilo tekmovanje v veleslalomu, katerega se je udeležilo 51 smučarjev. V slalomu je najboljšje smučal Peter Božič iz Maribora (sledijo: Ivan Dim ZG, Mojimir Tom ZG, Drago Rataj ZG, Mojimir Tom ZG, Drago Rataj MB, Iztok Skok LJ...). V veleslalomu je prvo mesto zasedel

Zagrebačan Ivan Dim (sledijo: Peter Božič MB, Mojimir Tom ZG, Marjan Podlesnik MB, Drago Nanut LJ... J). V ekipni razvrstitvi (slalom, veleslalom in kombinacije) je prvo mesto osvojil Maribor, drugo Zagreb in tretje Ljubljana.

Zadnji dan je bila podelitev diplom in kolajn. Svečanosti so se udeležili predsednik združenja študentov strojništva Jugoslavije Janez Vodičar, sekretar istega združenja Maks Edelbaher, predstojnik strojnega oddelka dr. Jezernik ter vodja organizacijskega odbora mašinijade Milan Krivograd, ki so zmagovalcem izročili diplome in pokale. Udeleženci mašinijade so ugotovili, da je le-ta uspeša in da je dosegla svoj namen. Poudarjen je bil velik pomen takšnih srečanj in tekmovanj, ki gojijo bratstvo in enotnost med narodi Jugoslavije. Gostje so bili z organizacijo srečanja zadovoljni. Organizator je poskrbel tudi za zabavo udeležencev, tako je bil na VTS ples, razen tega je deloval Press center, ki je vsak dan trajanja mašinijade izdajal informacije o dnevnih dogodkih. Studentje VTS so v sodelovanju z aktivom mladih iz TAM pripravili ogled tovarne. Skratka, vse se je dobro izteklo. VTS se je dobro izkazala tako da je predsednik združenja študentov strojništva Jugoslavije dejal, da bi brez bojzani predali organizacijo letne mašinijade (normalno sodeluje okrog 800 študentov iz cele Jugoslavije) študentom VTS.

Ob koncu bi se nekaj zabeležil o letošnji letni mašinijadi, ki bo v Tjentištu, in bo že petnajsta po vrsti. Potekala bo od 5. do 10. maja pod pokroviteljstvom tovariša Tita. Na tej mašinijadi bo sodelovalo vseh 18 akademij, višjih, visokih šol in fakultet strojništva Jugoslavije.

MARIO VETRIH

Seja sveta združenja MVZ

Na Združenju mariborskih visokošolskih zavodov je bila druga seja sveta združenja. Na dnevnem redu je, razen poslovnega poročila in kratkega pregleda lanskega dela združenja, bil tudi razgovor o mariborski univerzi. Projekt univerze v Mariboru je zahtevno delo, neposredno zadolženi za organizacijo projekta so ugotovili, da so raziskave o organiziranosti visokega šolstva minimalne. Zaradi tega je bila primernejša usmeritev na mlajše raziskovalce, ki so kazali zanimanje za delo na tem neraziskanem področju. Toda do sedaj so od projekta že odstopili nekateri sodelavci, ne toliko zaradi slabih raziskovalnih izkušenj, kolikor zaradi preobremenjenosti na rednem delovnem področju, kot tudi v razliki pojmovanja vloge visokega šolstva. Z ustavnimi spremembami so se razlike in nasprotja še poglobila in tisti, ki so kategorično vztrajali pri svojih tolmačenjih funkcije univerze, so že v pripravljalni fazi odrekli svoje sodelovanje. To je posebej značilno za tiste raziskovalne naloge, ki so bile usmerjene na analizo odnosov med univerzo in družbo. Zaradi naštetih razlogov, se je izoblikoval predlog, da bi bilo probleme racionalnejše reševati na drug način (v obliki simpozija). Projekt univerze v Mariboru (PUM) sestavlja 18 gradiv, od teh je šest predstavljenih. Kljub vsemu omenjena gradiva ne obsegajo vsa področja, ki so bila v osnovi projekta predvidena, zato bi jih naj nadomestili s simpozijem, za katerega bi bila zagotovljena mednarodna udeležba.

Simpozij bo predvidoma organiziran v jeseni tega leta. Cilj simpozija pa je obogatitev gradiva PUM z novimi prispevki in istočasno afirmacija novoustanovljene univerze v Mariboru v jugoslovanskih in mednarodnih okvirjih.

Članom sveta združenja je bil predstavljen predosnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v univerzo, katerega bo treba obravnavati tudi na posameznih visokošolskih zavodih. Pod točko razno je predstavnik predstvedstva VK ZSM seznanil svet združenja o svojih stališčih do stipendijske politike, predsednik KUD Student pa je opozoril člane sveta združenja na nezavidiljiv položaj KUD Student glede plačevanja najemnine za večnamenski objekt, ki bi naj bila sedaj pet do sedemkrat večja kot za prejšnjo dvorano.

mario vetrh

Novo na VEKŠ

DELO ZSMS

V začetku tega semestra sta bila sestanka OOZSMS I. in II. letnika VEKŠ.

Aktiv I. letnika je bil od ustanovitve pa do sedaj neaktiven. Predsednik KK OO ZSMS VEKŠ je na sestanku ponovno poudaril in navedel najbolj pomembne aktivnosti in naloge, ki so osnova delovanja osnovne organizacije ZSMS v letniku. Aktivno vključevanje v samoupravljanje na šoli naj ne zajema samo delo sveta letnika, in še tukaj zgolj nekatere probleme, ampak naj postane enoten in celovit proces zastopanja študentske populacije. Res je, da je imel svet I. letnika dva sestanka, na katerih so obravnavali izpitni režim in problematiko praks. Toda to je glede na kopicu problemov, ki se pojavljajo ravno v I. letniku, absolutno premalo.

Od enajstih komisij imajo zadovoljivo kadrovsko zasedbo le tri, športna, statutarna in študijska, pa se te tri so bile do sedaj neaktivne.

Ker je mrtvo obdobje počitnic za nami, bo aktiv I. letnika izvedel široko zasnovano propa gando in informacijsko akcijo o ZSMŠ, njeni dejavnosti in ciljih. Na ta način naj bi zainteresirali čimveč študentov, da se vključijo v to organizacijo.

Prav tako je bila edina in najvažnejša tema sestanka OO ZSMS II. letnika agitacija in pridobivanje novih članov.

Na obeh sestankih sta se izkristalizirala dva osnovna problema, ki sta značilna za vse študente VEKŠ, neformiranost o samoupravnih pravicah in dolžnostih in neaktivnost oziroma nezainteresiranost za širšo študijsko in obštudijsko dejavnost. V prvem letniku je to do neke mere razumljivo. Študent pride v populnoma novo okolje, ne pozna sistema dela, ne upa nič vprašati itd. To je vse lepo in prav. Pričakujemo pa lahko, da se je do prihoda na visoko šolo naučil vsaj brati. V vsaki številki Krpanovega lista, ki je izšla v letošnjem šolskem letu, so bile objavljene obširne in zadostne informacije o študentski organiziranosti in samoupravljanju. Studentje, ste res tako leni, da se vam se vašega lista ne ljubi prebrati? Zakaj ste na začetku šolskega leta izvolili svoje predstavnike? Zato, da je zadoščeno goli formalnosti, ali pa zato, da zastopajo vas in vaše interese? Vprašajte te predstavnike, kaj delajo, kako vas zastopajo, po drugi strani pa jim posreduje svoje probleme, kajti brez podpore vseh študentov je njihovo delo nesmiselno.

taras poljanec

POROČILO KOMISIJE ZA ORGANIZIRANOST, RAZVOJ IN STATUT

Na prvem sestanku komisije za organiziranost, razvoj in statut smo izdelali okvirnen program, po katerem naj bi delo potekalo. Končni datum za izdelavo predloga pravilnika o poslovanju OO ZSM VEKŠ Maribor je bil določen za mesec marec. Vendar pa je komisija pokazala izredno prizadevnost in je kljub vsem težavam, na katere je naletela pri sestavi predloga, prečasnno v mesecu februarju sestavila predlog pravilnika. Pri sestavi pravilnika se je komisija poslužila statuta ZSMS statutih ostalih ekonomskih fakultet v Jugoslaviji, predloga statuta MVZ in pravilnika o organiziranju in delovanju občinske organizacije ZSM v Mariboru.

Predlag statuta bodo dobili vsi predsedniki komisij in specializirane organizacije OO ZSM VEKŠ Maribor. Končni rok za sprejem pravilnika je v mesecu aprilu, vendar upamo, da bo z ozirom na našo prizadevnost statut sprejet že v mesecu marcu.

Ce bi kritično ocenili delo naše komisije, moramo ugotoviti, da smo v rekordnem času sprejeli predlog pravilnika in da bomo s takšnim delom tudi nadaljevali.

jani miljenović

KATEDRA

STUDENTSKI LIST — MARIBOR, 17. III. 1975 Letnik XVI, št. 7
izdaja visokošolska konferenca zveze socialistične mladine na mariborskih visokošolskih zavodih

ureja uredniški odbor:

glavni urednik: drago pišek
odgovorni urednik: mik rebernik
sekretarka uredništva: marija šuta
študentje in visoko šolstvo:
mario vetrh (urednik), darko koren, igor plohl
politika in gospodarstvo:
marjan vešnar (urednik), jani štranko, bojan kovačič
kultura: mitja žitnik (urednik), boris čerpes, lojze klemenčič
likovnost: silvije popovič ferdo rakuša (fotografija), milan erič
tehnični urednik: marjan hanl
lektor: branka vaupotič

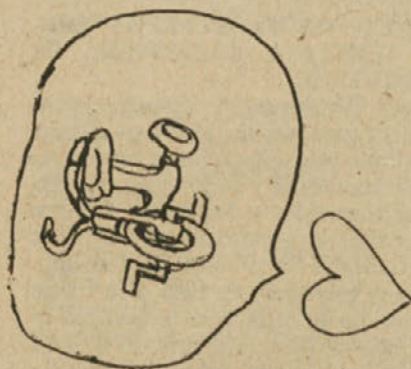
Katedro sofinancirajo: Združenje visokošolskih zavodov Maribor, VK ZSM MVZ, Kulturna skupnost Slovenije in SO Maribor. Uredništvo in uprava Ob parku 5, 62000 Maribor, telefon 22-004, tekoči račun 51800-678-81846. Nenaročeni slik in rokopisov ne vračamo. Cena izvoda je 2,00 din (letna naročnina 25,00, za ustanove in podjetja 30,00 din). Tiska ČGP Mariborski tisk, Maribor.

Zahtevamo svoje

(STALIŠČE 4. RAZŠIRJENE SEJE PREDSEDSTVA VK ZSM MARIBOR O RAZREŠITVI SOCIALNO-EKONOMSKEGA POLOŽAJA ŠTUDENTOV NA MVZ)

Ko smo govorili o štipendijah je bilo dogovorjeno, da bo z 1. jan. 1975 vsak študent dobival štipendijo, ki bo zadovoljevala njegov eksistenčni položaj. Nekoliko kasneje se je cenzus, ki je bil prej postavljen na maksimum 1200,00 din, dvignil na 1650,00 din. Dvignila se je med tem časom tudi prehrana in stanarina v študentskem domu.

Sedaj ostane vprašanje, kaj je ostalo od teh lepih obljub, ki so bile dane. Odgovor je čisto kratek. Bili smo izigrani kot še nikoli. Štipendije so bile revalorizirane le na papirju in danes konec meseca februarja ugotovljamo, da veliko študentov še ni dobilo niti nerevalorizirane štipendije za mesec februar. Torej stanje je res zaskrbljujoče. Vzrok za osip študentov in dijakov, ki je letos tako velik, so tudi ti neurejeni materialni pogoji in ne le slab študijski uspeh. Ugotovljamo, da študentje in dijaki že zapuščajo šolanje v Mariboru ravno zaradi teh osnovnih življenjskih problemov. Med njimi so predvsem študentje iz družin delavcev in kmetov, ki danes predstavljajo v študentski populaciji le borih 5 %. Po drugi strani pa vemo, da ta sloj predstavlja preko 75 % celotnega prebivalstva.

Projekt univerze Maribor

Z veliko ekspanzijo razvoja delovanja visokošolskih zavodov Maribor se je počasi formirala potreba po novem slovenskem univerzitetnem središču. Ker pa je za argumentiranje tako družbeno pomembne zahteve potrebno dovolj podatkov in študij, so v okviru ZMZ ustanovili komisijo za razvoj univerze Maribor, ki bi naj izdelala projekt univerze Maribor (PUM). Večino programov je ta komisija že izvedla, ostali pa so v zaključni fazi obdelave. Podaljšanje roka za izdelavo projekta je zahtevala predvsem obremenjenost profesorjev, kakor tudi globalne družbene spremembe v zadnjem letu in pol. Center za razvoj univerze je tako predstavil naslednja gradiva:

1. Projekt univerze Maribor – utemeljitev, zasnova;
2. Vsebinska zasnova in organizacijski model univerze Maribor;
3. Obrazložitev predloga o preosnovanju ZVZ v Mariboru v univerzo v Mariboru;
4. Študije o prostorski zasnovi univerze Maribor;
5. Univerzitetni bibliotечni sistem;
6. Visokošolski izpiti;
7. Analiza socialnih premikov v študentski populaciji v slovenskih in mariborskih visokošolskih zavodih;
8. Modeliranje visokošolskih študijskih načrtov – curriculum;
9. Kadri in univerza;
10. Mariborsko visokošolsko središče in izredni študij;
11. Projekcija razvoja študentskega standarda;
12. Organizacija usmerjanja in svetovanja v visokošolski študij;
13. Problemi razvoja računalništva v okviru univerze Maribor;
14. Samoupravno organiziranje visokošolskega središča;
15. Stališča slovenskih javnih delavcev o utemeljenosti nove slovenske univerze;
16. Študijsko-raziskovalni projekt Slovenske gorice kot preizkus novega didaktičnega pristopa;

Moti nas tudi dejstvo, da študenta vse pogosteje obravnavamo na dveh nivojih, se pravi, študenta kot bodočega intelektualca, ki bo s svojimi sposobnostmi pripomogel h hitrejšemu razvoju naše družbe, po drugi strani pa puščamo tega istega študenta, da prosjači osnovna sredstva za preživljanje.

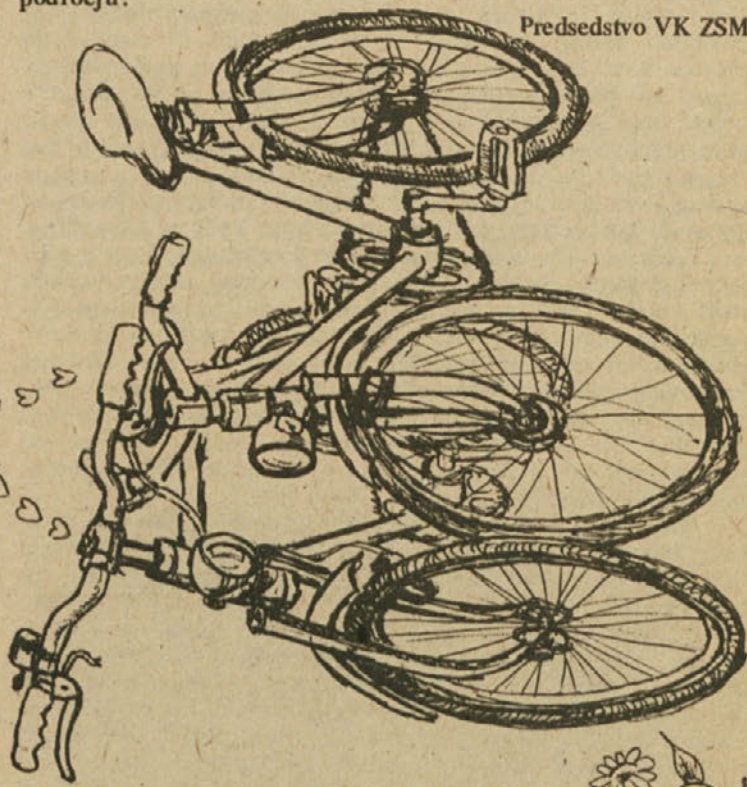
Prepričani smo, da do neizvajanja sporazumov in dogovorov ni prišlo zaradi nesoglasja med delovnimi ljudmi, kajti delovni človek ni nikoli zatajil, kadar je šlo za tako bistvena vprašanja kot je izobraževanje. Torej so napake nekje drugje. Po našem mnenju, med vodilnimi strukturami, ki se boje, da bodo izgubile iz rok privatno kadrovanje. Ob tem pa opozarjamo tudi na ne dovolj angažiran odnos za reševanje teh problemov, družbeno pol. org. in drugih za to zainteresiranih subjektivnih sil.

Čas je že tudi, da se končno enkrat prebije razkorak med ugotovljenimi življenjskimi stroški in izplačanimi štipendijami.

Nezdržno je namreč dejstvo, da poskušamo reševati najrazličnejša neskladja in trenutke gospodarske krize na račun najrevnejšega sloja, študentov.

Bojimo se, da če v najkrajšem času ne bodo sprejeti ustrezni ukrepi glede podpisovanja družbenega dogovora in doslednega izvajanja le-tega, da bo visokošolska konferenca prisiljena izbrati nesamoupravno pot, da opozori vse odgovorne in širšo javnost o kriznem položaju, ki vlada na tem za študente najbolj perečemem področju.

Predsedstvo VK ZSM

17. Bibliografija del o problemih visokega šolstva;
18. Informacijsko gradivo.

Kljub obsežnosti gradiva pa ni bilo mogoče obdelati vseh vidikov ustanavljanja univerze, zato bo predvidoma v mesecu juniju v Mariboru simpozij z naslovom „Visokošolstvo kot del združenega dela; ta simpozij bo razdeljen na tri dele:

1. Osnovna organizacijska enota pedagoško-raziskovalnega dela;
2. Načrtovanje visokošolskega pedagoško-raziskovalnega procesa in
3. Oblike visokošolskega študija.

Priprave na simpozij vodita organizacijski odbor in prireditveni odbor. Nikjer pa niso zajeti študentje, tako da se postavlja vprašanje, ki je zelo resno: vsepovsod, kjer se razpravlja o usodi študenta in njegovega dela, pozabljajo nanj in s tem nehoti poudarjajo nezaupanje do študijskega procesa, ki so ga formirali sami. Torej smo mi res le poizkusni kunci, ki ne bomo nikoli sposobni samostojno sodelovati in pomagati pri izgrajevanju študijskega procesa. S tem pa se postavlja seveda vprašanje upravičenosti takšnih profesorjev, ki vodijo takšno politiko in pravičen pristop k naši vzgoji.

ZAKAJ UNIVERZA V MARIBORU?

KAJ NAREKUJE NADALJNO RAST VISOKOŠOLSKEGA SREDIŠČA V MARIBORU NJEGOVO PREOSNOVANJE V NOVO SLOVENSKO UNIVERZO?

Za nadaljnji družbeno ekonomski razvoj naše republike je potrebno utrjevanje in razvijanje socialističnih proizvodnih odnosov, zasnovanih na družbeni lastnini nad proizvodnimi sredstvi in samoupravljanju delovnih ljudi; utrjevanje takšnih sredstvi in družbenih razmer in oblik izobraževanja, ki bodo omogočale vsestranski razvoj potencialnih sposobnosti vseh delovnih ljudi, predvsem pa mladine ter zagotavljale vsakomur razvoj v smeri svobodne, humane in socialistično usmerjene samoupravljalne osebnosti, ki bo sposobna odločati o svojem lastnem in družbenem razvoju. Prizadevati si bo treba za pospeševanje revolucionarnih sprememb v proizvodnem procesu, kjer postajajo izobraženi in strokovno usposobljeni delovni ljudje odločilni faktor napredka; za modernizacijo in stabilizacijo gospodarstva, ki je precej odvisna od znanja; za enakomerni razvoj vseh pokrajin naše republike in bogatitev večjih kulturnih središč na Slovenskem. Vse to pa narekuje povečanje števila ustreznih kadrov, predvsem visokošolskih. Na splošno naša država zaostaja glede števila srednjih in visokošolskih kadrov za drugimi srednje in tudi manj razvitimi deželami. Slovenija pa je še pod državnim povprečjem glede števila kadrov. Tudi za Slovenijo je značilna koncentracija strokovnjakov na določenih področjih, tako je severovzhodna Slovenija območje, ki je močno deficitarno glede strokovnjakov. Vendar pa kadri niso nepravilno porazdeljeni le regionalno, prav tako je očitna nesorazmerna razdelitev kadrov v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih v korist slednjih. Primanjkuje nam tehničnih strokovnjakov vseh strok, ekonomistov, organizatorjev, pedagoških delavcev vseh profilov, pravnikov in kmetijsko pospeševalnega kadra. To pa so strokovnjaki, ki jih že sedaj šolajo v združenje MVZ vključeni visokošolski zavodi.

Povečanje kapacitet obstoječih visokošolskih zavodov, torej povečanje števila študirajočih, samo po sebi ni dovolj. Obstoječe visokošolske institucije, oziroma visoko šolstvo nasploh, je potrebno reformirati. Spremeniti je treba stari izobraževalni sistem, izobraževanje kadrov mora biti povezano z vsemi družbenimi gibanji. To pomeni, da je treba izobraževanje vključevati v vsa gibanja samoupravne socialistične družbe, treba ga je bolj demokratizirati, omogočiti vsem sposobnim, da se ne glede na materialno stanje izobražujejo do najvišjih možnosti. Povezava med visokimi šolami in delovnimi organizacijami, za katere šolajo kadre, bi morala biti neposredna. Uvajati bi bilo treba nove discipline, ki jih narekuje hiter razvoj znanosti in tehnologije. Reforma naj bi prinesla tudi v pedagoško raziskovalno delo uvajanje novih metod, oblik in tehnik, s katerimi bi se proces intenziviral in tako bi se aktivirali študenti, ki naj postanejo resnični subjekt pedagoškega

procesa. Reforma bi naj zmanjšala razlike med fizičnim in umskim delom; po izkušnjah domače in še bolj tuje prakse, pa jo je lažje uresničiti v novem okolju, ki ni obremenjeno z negativno tradicijo, kot pa s preobražanjem že ustaljenega. Razen tega navajajo številne okoliščine ter razlogi, da je potrebno v Sloveniji zgraditi novo univerzo, za katero so ustrezní kadrovski in materialni pogoji v obstoječem visokošolskem središču v Mariboru. (Že leta 1980 bi bilo potrebno začeti pripravljati tretjo slovensko univerzo, ali pa razvijati visokošolske institucije po večjih središčih Slovenije).

V severovzhodni Sloveniji pa še obstaja drugi razlogi, ki narekujejo izgradno nove univerze prav v Mariboru. Dejstvo je, da je omenjeno področje v gospodarskem razvoju bistveno zaostalo. Potrebno je opozoriti na splošno nerazvitost Kozjanskega, Haloz, Slovenskih goric in Pomurja. Za te predele je tudi značilno pomanjkanje kadrov, ki bi pripomogli k razvoju gospodarstva, da bi bilo zmožno omogočiti prebivalcem razmere za življenjski obstoj.

DOSEDANJI REZULTATI DELA VISOKOŠOLSKEGA SREDIŠČA V MARIBORU SO TEMELJNA KADROVSKA IN MATERIALNA BAZA NOVE UNIVERZE

Zaradi pomanjkanja kadrov v SV Sloveniji in njenem starem industrijskem centru Mariboru in zaradi slabega dotoka strokovnjakov iz Ljubljane, je celotna pokrajina splošno zaostajala. Gospodarstvo je vedno bolj poudarjalo svojo zahtevo po ustanovitvi ustreznih visokošolskih zavodov v Mariboru. Zahteve resolucije zvezne skupščine (o izobraževanju strokovnih kadrov iz leta 1960) po reformi visokega šolstva in po hitrejšem šolanju kadrov so pospešile realiziranje želja gospodarstva, tako se je v letih od 1959 do 1961 v Mariboru razvilo 6 visokošolskih zavodov in njihovo združenje: leta 1959-VEKŠ in VTŠ; leta 1960-VPŠ, VAŠ in VSS (višja stomatološka šola, ki je bila nekaj let pozneje ukinjena); leta 1961-PA in združenje MVZ. (Istega leta so bila na novo ustanovljena visokošolska središča v Nišu, Pristini, na Reki – sedaj so tam univerze).

Že prva leta je dosegel vpis na zavode združenja visoke številke, kar nam dokazuje, da v Mariboru je resnično bilo potrebno organizirati visokošolski študij. Doslej se je vpisalo več kot 30.000 študentov, kakšni 2/3 izrednih, kar je za zavode združenja značilno. Slednji so organizirali izredni študij tudi izven Maribora, tako imajo sedaj v združenje vključene šole nad 30 skecij in centrov za izredne študente in tako rekoč pokrivajo dejasko celotno ozemlje Slovenije. Na MVZ je doslej diplomiralo več kot 6000 študentov, nekateri tudi na drugi stopnji (VEKŠ). Večina diplomantov se po študiju na prvi stopnji zaposli, le slaba četrtina nadaljuje študij na ustreznih visokih šolah oziroma fakultetah.

Socialna struktura študentov, ki študirajo v Mariboru, je boljša kot na ljubljanski univerzi, v povprečju je bila 1/2 študentov iz kmečkih in delavskih družin, 1/3 iz uslužbenskih družin.

Ob ustanovitvi združenja so visokošolski zavodi dobili kadre v glavnem iz gospodarskih organizacij. To so bili strokovnjaki podkovani na praktičnem področju, vendar so se na visokošolskih zavodih začeli posvečati tudi znanstveno raziskovalnem delu, študiju, tako da ima od 115. rednih in 93. pogodbenih učiteljev kar 57 vsaj tretjo stopnjo (podatki iz šolskega leta 1971/72), večina ostalih pa se pripravlja na magisterij oziroma doktorat. Učitelji združenja so v preteklih letih objavili okrog 500 samostojnih knjig, učbenikov in razprav v našem in tujem znanstvenem tisku, sodelovali so na številnih simpozijih in kongresih...

Prostori združenja so sprva bili neprimerni. Sedaj imajo ustrezne prostore le trije zavodi (VEKŠ, VTŠ, VAŠ), za PA bo v bližnji prihodnosti izgajeno novo poslopje. VPŠ rešuje svoje prostorske probleme z gostovanjem na VEKŠ.

Razen za študij je ZMVZ poskrbelo tudi za bivanje in prehrano študentov. V treh do sedaj zgrajenih stolpičih biva 660 študentov, večina teh se lahko hrani v menzi v študentskem naselju. Toda stanovanjske kapacitete so še vedno premajhne. Ta problem bo nekoliko ublažil nov stolpič, ki ga bodo po predvidevanjih začeli graditi letos.

UMRL JE

**REINSBERGER
JOŽE - BUCO**

ABSOLVENT II. STOPNJE VEKŠ

IN DOLGOLETNI ČLAN PLESNE SEKCIJE

KUD „STUDENT“

Treba bi bilo še omeniti, da sta od 6. višjih šol izpred petnajstih let sedaj že dve visoki. Prva -VEKŠ- ima že pravico podeljevanja doktorata, druga -VTŠ- ima drugostopenjski študij le na strojnem oddelku, vendar pa načrtujejo tudi prehod drugih oddelkov na drugostopenjski študij, obenem pa tretjestopenjski študij na strojnem oddelku. Prav tako nameravata VPŠ in VAŠ razviti še študij na drugi stopnji.

DOSEDANJE PRIPRAVE ZA PREOSNOVANJE ZDRUŽENJA V UNIVERZO

Najprej pogledajmo nekaj števil iz resolucije o dolgoročnem razvoju SR Slovenije: čez 15 let naj bi bilo v Sloveniji 30 do 40 tisoč študentov, do leta 1985 bi naj imela Slovenija dvoje univerzitetnih središč z po 12 do 15 tisoč študenti.

Torej v Sloveniji potrebujemo novo, sodobno univerzo, za katero so najustreznejši pogoji ustvarjeni v Mariboru. Zaradi tega sta samoupravna organa združenja - pedagoško raziskovalni svet in svet združenja na osnovi resolucije o dolgoročnem razvoju SR Slovenije (področje visokega šolstva) že sprejela „Razvojni načrt do leta 1975“ in „Razvojni projekt do leta 1985“, oboje pa pomeni razvoj sedanjega visokošolskega središča v univerzo. Republiška izobraževalna skupnost je odobrila sredstva za izdelavo kompletnega projekta univerze v Mariboru. Imenovana je bila razvojna komisija, formirana raziskovalna skupina, zbrana sorazmerno bogata dokumentacija in postavljena strokovna služba. Delo raziskovalnega tima naj bi bilo dokončano do leta 1973. Vendar je prišlo do nepričakovanih težav, do odstopa nekaterih sodelavcev ipd. (preberi vesti s seje sveta združenja).

NEKATERE TEMELJNE SMERNICE VSEBINSKEGA IN ORGANIZACIJSKEGA MODELA NOVE UNIVERZE

a) - SAMOUPRAVNO SOCIALISTIČNO ANGAŽIRANA UNIVERZA

Preraščanje visokošolskega središča v novo slovensko univerzo lahko smatramo za normalen razvojni proces živega visokošolskega organizma, ki ne želi stagnirati. Bodočo univerzo mora prevevati socialistična idejnost, ki pomeni dejansko realizacijo marksističnega pogleda na svet in družbo; znanstvenost, ki naj odkriva zakonitost in dialektiko v razvoju narave, družbe in človekovega mišljenja ter socialistično samoupravno organiziranost, ki zagotavlja ustvarjalno sodelovanje učiteljev in študentov kot dveh ENAKOPRAVNIH subjektov v pedagoško raziskovalnem delu. Univerza mora delovati v skladu z enotnimi idejnimi osnovami in razredno usmeritvijo samoupravne socialistične družbe, biti mora obrnjena k naši stvarnosti, odsevati jo mora v vseh njenih splošnih in specifičnih potezah.

b) - ZNANSTVENE DISCIPLINE, KI JIH BO UNIVERZA V MARIBORU GOJILA IN RAZVIJALA

Nova slovenska univerza v Mariboru naj bi razvijala tiste discipline, kjer se kaže večja deficitarnost kadrov /S svojo dejavnostjo naj bi dopolnjevala in razbremenila univerzo v Ljubljani. Na osnovi samoupravnega združenega dela, ki bodo opravljale pedagoško in raziskovalno dejavnost na področju ekonomskih, komercialnih, tehniško ekonomskih, organizacijskih, pravnih, tehniških, biotehničnih in pedagoških ved z vseni potrebnimi spremljajočimi disciplinami. Vse navedene vede v osnovi že gojijo in razvijajo na šolah, ki so sedaj vključene v združenje in jih bo potrebno le naprej razvijati, izpopolnjevati in dopolniti z nekaterimi novimi znanstvenimi disciplinami. Pedagoško raziskovalno delo bo moralo biti organizirano tako, da bosta redni in dopolnilni študij dva enakovredna elementa. Redni študij nam bo dajal strokovno izoblikovane, družbeno razgledane mlade ljudi, ki bodo po študiju v povezavi s svojim prejšnjim Visokošolskim zavodom, in to na tak način, da se bodo udeleževali predavanj, strokovnih posvetovanj, in drugih oblik dopolnilnega študija.

c) - OBLIKE IN METODE ŠTUDIJA

Za prvi letnik je predvidena oblika programiranega študija, v višjih letnikih bi temeljil študij vedno bolj na individualnem oziroma skupinskem študiju z uvedbo mentorstva in uvajanjem v raziskovalno delo. Učitelj in študent naj bi nastopala kot enakovredna subjekta v pedagoško raziskovalnem procesu, ustvarila

samoupravni temeljni odnos študentov in učiteljev ter ostalih delavcev oddelka.

d) - FLEKSIBILNOST IN INTERDISCIPLINARNOST ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV

Študijski program bi naj bil sestavljen iz teh delov: OBVEZNI TEMELJNI PREDMETI bi obsegali poleg temeljnih splošnih predmetov, ki so pomembni za stroko (matematika, fizika, ...) še vrsto predmetov za družboslovno marksistično izobraževanje študentov; OBVEZNI IZBIRNI PREDMETI bi naj obsegali specifična znanja izbrane stroke; NEOBVEZNI IZBIRNI PREDMETI. Pri tem bi morala biti zagotovljena ne samo teoretična, temveč predvsem praktična možnost širokega kombiniranja znotraj posamezne discipline in med disciplinami, kar predstavlja osnovo interdisciplinarnega študija.

e) STOPNJEVANJE ŠTUDIJA TEMELJI ORGANIZACIJSKI PRINCIP

Visokošolski zavodi v Mariboru so opravičili obstoj stopnjevanega študija tako bo tudi univerza ohranila stopnjevanje, kjer se bo le-to pokazalo racionalno.

f) - IDEJNOST IN MARKSISTIČNO IZOBRAŽEVANJE

Za kvalitetno izvedbo marksističnega izobraževanja vseh študentov je svet združenja že ustanovil „Center za marksistične študije“. Za študente I. stopnje bo pripravljen enotni program marksističnega izobraževanja, medtem ko bo za II. stopnjo prilagojen posameznim smerem študija.

g) VELIKOST UNIVERZE

Na vseh stopnjah naj bi študiralo optimalno 7 do 8 tisoč rednih študentov. Takšen obseg naj bi dosegli leta 1985. Razen rednih študentov je treba predvidevati še množico slušateljev na raznih oblikah permanentnega izobraževanja, tako bo skupno s temi doseženo število 12 do 13 tisoč. Za tako število študentov bo potrebnih 700 do 800 pedagoško znanstvenih delavcev. Za predvideno število študentov bo treba zagotoviti do tega leta vsej še 2000 novih postelj. Ob takšnem številu študentov bo treba povečati prostorske kapacitete obstoječih zavodov.

mario vetrlih

(Povzetek iz gradiva PUM: „Obrazložitev predloga o preosnovanju združenja visokošolskih zavodov v Mariboru v univerzo v Mariboru“).

ZA ODPRAVO VISOKOŠOLSКИH IZPITOV

Rim, 25. junija 1960. Veliki amfiteater pravne fakultete, do zadnjega kotička napolnjen s kandidati za izpit. V dnu dvorane 27-letni „dottore“, za študente „professore“, v resnici pa „assistente volontario“ preizkuša svoj lasten spomin na prestrašenem in zmedenem kandidatu. Ura je poldne in sonce se z vso silo upira v velika okna. Vse se duši v lastnem potu in sodoživlja kandidatovo usodo — ali bo, ali ne bo kaj spravil iz sebe... V trenutku pa se je situacija spremenila: mladenič iz Aquile ni več vzdržal v igri z izpraševalcem, pognal se je na noge in pričel kriliti z rokami ter vpiti nerazumljive stavke. Avditorij je onemel, „professore“ pa se je v sveti jezi dignil in z močno klofuto poslal študenta nazaj na njegovo mesto.

Beograd 1966. Dragoslav Milanović je opisal primer z ene od beograjskih tehničnih fakultet. Študentje so več mesecev dresirali mačka, da bi prinašal listke iz dvorane, kjer se polagajo izpiti, v prostor, kjer bi delovala posebna ekipa študentov, opremljenih s pripomočki in drugimi pomagali, ter vračal že končane izpitne naloge. Akcija je bila naštudirana s cirkuško preciznostjo, vendar je stari profesor vse skupaj nekako „zavohal“ in večmesečni trud je padel v vodo.

Ljubljana 1965. Suspendiran je bil univerzitetni profesor, ki je že leta vztrajal, da prihajajo študentke na izpit k njemu domov. Nobena od njih ni zbrala toliko smelosti, da bi to prijavila. Na koncu je to storil zarocenec ene od „izprašanih“ študentk.

Maribor 1975. Na učiteljev naslov je prispelo pismo in naknadno še telefonski poziv, v katerem, verjetno kak finančno podmazan inštalater, predlaga ubogi pari — profesorju, da za kakšnih sto jurjev (lahko tudi več, ni problem!) „spusti“ njegovo sicer uporabno deklico, ki pač reva, nekega predmeta ne more prebaviti.

Prav gotovo to niso najbolj karakteristični primeri, na osnovi katerih bi lahko izoblikovali kakšne globlje sklepe o naravi visokošolskega izpita. Problemu, ki se ga lotevamo v seriji štirih ali petih člankov, smo hoteli dati le ustrezen dramatičen ton. Vprašanje je, če je tudi to potrebno, saj je dovolj izgovoriti magično besedo „izpit“, pa že vsakomur stopijo pred oči najbolj neprijetni in tesnobni trenutki, kar jih je kdajkoli v življenju preživljal. Odkar se zavedamo, nas ustrahujejo s takšnimi ali drugačnimi izpiti in vedno je to povezano s stresi, ki terjajo ogromno psihično in telesno energijo, z zelo majhnim „izkoristkom“. Še najbolj čudno pri vsem tem pa je, da o tem usodnem momentu človeškega življenja vemo zelo malo. Zdi se celo, da se zavestno odvrčamo od poglobitve v to vprašanje in da se v tem skriva tudi malo zlobe: če sem moral jaz prehoditi to kalvarijo, naj jo še drugi, če se hočejo „zveličati“.

Skušal sem zbrati vse, kar je bilo v Jugoslaviji po vojni napisanega o visokošolskem izpitu. Sedaj dvomim, da je o tem napisanih kaj več kot dvajset člankov in razprav. Ko sem ob njih pregledal še nekaj obsežnejših tujih knjig o tej materiji, sem zbral toliko smelosti, da se kljub temu, da moja eksistenca zavisi od njih, zavzemam za odpravo visokošolskih izpitov.

Poizkušajmo sedaj nekoliko širše opisati t. i. izpitno situacijo. Pri tem se bomo oprli na izsledke anket in intervjujev, ki jih je opravil dr. Milanović z beograjske medicinske fakultete. Njega je pritegnilo dejstvo, da na njegovi fakulteti odstopi od prijavitelnega izpita kar 65 % študentov. Nekaj teh primerov je posebej analiziral:

1. Študentki Z. K. se je vse „ustavilo“. Preprosto ne more več na izpit. „Strah jo je pred neuspehom in vedno bolj jo teži občutek manjvrednosti, ker so ji boljši študentje ušli“. Sedaj razmišlja, če ni mogoče sploh „preneumna“ za študij, ki si ga je izbrala in da so bile dosežane dobre ocene samo naključne. Prej je manj razmišljala in več delala, sedaj pa se je stvar obrnila in ne more si pomagati. Ko vzame knjigo v roke se razjoče in vsega je konec.

Kdo je kriv, da naša študentka ne bo dosegla poklica, ki si ga je želela in za katerega je tudi sposobna? Kriv je strah pred neuspehom, izpit pa je prilika, kjer je neznansko več možnosti za neuspeh, kot pa za uspeh. Kriv je torej izpit sam.

2. R. P. je bila najboljša študentka v letniku. Zgodilo se ji je, da jo je zapustil fant. To je v začetku zelo mimo prenesla, ko pa je prišel čas izpitov, je „prišlo vse za njo“. Koncentracije je bilo konec, prestopila so se ji mešali občutki neuspešne ljubezni s

slutnjami neuspešnega izpita. Pričela je piti in napravila samomor. Kdo je kriv? Ali bi moral fant svoje občutke podrežati izpitnim rokom? Saj to je bedarija! Krivo je stanje, v katerega je študentka padla, ko je nastopil trenutek izpita.

3. Starejšemu študentu B. C. se je zgodilo, da ga je v trenutku, ko je šel ravno odjavljat izpit, profesor na silo zvelkel v kabinet in na svoje veliko presenečenje je izpit opravil. Sedaj že več let ne upa k nekemu lažjemu izpitu, ki mu je še ostal in upa, da ga bo spet nekdo presenetil in bo izpit opravil, ne da bi sam to hotel. Njegova življenjska eksistenca je povsem negotova, čeprav je praktično že zdravnik. Kdo mu je kriv, če ne upa k izpitu...?

„Prestrašeni“ študentje, ki odjavljajo izpite, bežijo pred uspešnimi študenti in se zatekajo k agresivnosti ali v „solzno dolino“ obupovanja in nenehnega jadikovanja; ni denarja (zelo pogostoma ga res ni), ni stanovanja (zelo pogostoma ga res ni), ni sprostiv (zelo pogostoma res ni prave sprostiv, čeprav je lahko veliko preveč „zabitega“ časa) itd. Izredno veliko se študentje ukvarjajo z zbiranjem informacij o izpraševalcu. Evidentirajo se vsa njegova vprašanja za nekaj let nazaj, ki se jih lahko nabere nekaj sto. Posebej se izločijo t. i. „njegova“ vprašanja. Ugotavlja se, ali je bolje k izpitu med prvimi ali med zadnjimi ali pa na sredini. Natančno se ve, kako izpraševalec reagira na gola bedra, na frizuro, na prozorno bluzo, na kavbojke itd. Organizirajo se pravi seminarji o umetnosti prepisovanja, raznih „odrešilnih“ listkov in podobno. Za vse to izgubi študent tedne in mesece, ko bi lahko bral pametne knjige in se ukvarjal z koristnimi zadevami.

Za neuspeh pri izpitu navajajo študentje kar 68 različnih razlogov. Od tega so jih 45 vzeli nase, 23 pa so jih naprtili izpraševalcem. Katere razloge vidijo na svoji strani: neznanje, težki življenjski pogoji, slabo zdravje, šibka volja, lenoba, preobremenjenost s poukom, utrujenost, površnost, strah, premalo samozaupanja, sramovanje pred prijatelji, občutek manjvrednosti, občutek krivde pred starši. Pogostoma se med razlogi navaja smola in različne slučajnosti (vse so preštudirali, samo tistega ne, kar so bili vprašani). Mnogi zatrjujejo, da so znali vse pa tudi to ni bilo dovolj. Nadalje navajajo neprespanost, nekoncentriranost, jecljanje, zaljubljenost itd. Mnogi omenjajo „izpitno tremo“, zaradi katere niso spravili iz sebe niti besedice.

Zanimivo je, da so v veliko večji napetosti tisti študentje, ki s svojo pripravljenostjo reflektirajo na višje ocene. Mnogo mirnejši so tisti študentje, ki pristopijo k izpitu na pol pripravljeni in „nimajo kaj izgubiti“.

Na naslov izpraševalca gredo naslednje pripombe: splošna nerazpoloženost, ali je imel ta dan družinski prepir, kako je spal, ali je dolgo čakal na mestni avtobus, subjektivnost ocenjevanja, neobvladanje lastnega predmeta, emocionalna intoleranca, intelektualna nečimrnost, želja, da bi se s strogostjo pri izpiti odkupil za strokovno nesposobnost itd. . .

Splošno študentsko spoznanje je, da izpraševalci ocenjujejo na osnovi „halo efekta“, potem ko vidijo predhodne ocene v indeksu.

(SE BO NADALJEVALO)

Franci PIVEC

Nepravilna nasprotnost

Svet se je zvrtničil, izgublja se v vse večjih spremembah. Kar je staro, neuporabno, je treba zavreči. Živimo v novem in za novo, živimo v času revolucionarnih sprememb, gibanja, ki nas sili k akciji, gibanja, ki nam obljublja boljši jutri. Statične znanosti, dogmatične resnice so prerasle mah spoznanja, potrebe po gibanju, po dinamični rasti kvalitetnejših odnosov v družbi in s tem kvalitetnejših možnosti za življenje. Svet se je zvrtničil v spremembah in izgubil se bo v kaosu nasprotij, če ne bomo permanentno sledili zahtevi po boljšem, zahtevi po enakopravnejšem in naprednejšem uveljavljanju pravic vseh ljudi, ljudi vseh starosti, spolov in stopenj izobrazbe.

GIBALO RAZVOJA

Tako je v naši družbi prišlo na področju znanstvenega izobraževanja do nove kulture, do uničenja elitiziranja znanosti, do posplošitve tega in tesne povezave s prakso, z bazo ki nam omogoča življenje, z družbeno reprodukcijo. In avantgarda tega razvoja je še vedno priznana, še vedno stoji na naprednih pozicijah razrednega boja, še vedno se bori za napredno uveljavitev racionalnih in splošno potrebnih resnic, ta avantgarda je še vedno študentska populacija. Izhajam iz hipoteze, da je mladost gibalo razvoja, da je mladost tista, ki omogoča hitro prilagajanje in oblikovanje takšnih profilov—kadrov, ki niso obteženi z nazadnjaškimi težnjami in apolitičnimi miselnostmi.

V Mariboru, v mladem visokoškolskem centru, je veliko storjenega. Velik korak, dolg 15 let, je našel trdna tla, združil se je v novo organizacijsko področje, v novo univerzo, ki ne bo sama sebi namen, pač pa bo izhajala in se obračala k praksi, k bazi svoje moči. k osnovi svojega razvoja. Ta 15—letna pot je morda kratka, uspeh pa ji je omogočila prav povezava s prakso in pa entuzijazem voditeljev, entuzijazem posameznikov, ki niso klonili v takšnih in podobnih nesmislih antagonizma, posamezniki, ki so se zavedali potrebnosti tega razvoja in konstituiranja univerze. Temu pa je podobna v marsičem tudi naša kadrovska politika, predvsem pa njena spoznana potreba po znanstveno—raziskovalnih kadrih, njena spoznanja, da je gibalo razvoja znanje, da je znanje edina moč napredka. Znanje in solidarnost v skupni borbi vseh naprednih sil.

TEMELJI V NEUSPEHIH

Kadrovska politika — potreba po znanstveno—raziskovalnih kadrih, ki jih izobražuje naše visoko šolstvo, pa ima temelje v gospodarstvu, v njegovih neuspehih. Glavni neuspeh je predvsem v nepovezanosti, v neizkoriščanju vseh silnic razvoja, kar se kaže v neproduktivnosti, pa tudi v slabi poziciji našega gospodarstva na svetovnem trgu, v naši konkurenčni sposobnosti. Ugotovljeno je, da se nobeno gospodarstvo ne more razvijati v takšni meri avtonomije, ki bi ga izolirala, ki ji ne bi dala možnosti izmenjave z drugimi. In konkurenčne sposobnosti v inozemstvu nam ne bo dala le večja produktivnost, ampak tudi večja kvaliteta dela. Celokupnost našega razvoja je torej odvisna od kvalitete našega dela in pravilne povezave z drugimi. Tukaj pa zopet stopa v ospredje znanstveno—raziskovalno delo, kadri, ki se bodo uspešno aktivirali na celotni široki pahljači znanih potreb. In sedaj se pojavi velika kontradiktornost, ki ne prinaša razvoja in zmage naprednih sil, ampak ta razvoj še zavira. In ta antagonizem je še posebej močan v Mariboru. Na eni strani imamo hitro razvijajoče se visokošolsko središče, ki prirašča v univerzo, na drugi strani pa togo in nerazumno politiko Skupščine občine Maribor, ki ni spoznala potreb po napredku take kvalitete in v takšnem obsegu, kot ostale občine v Sloveniji.

NEMOGOČE JE MOGOČE

Naše gospodarstvo se je zavedalo, da je treba omogočiti permanenten študij vsem, ki so za študij sposobni in ki jim študij pomeni osnovo njihovega dela in je to potrebo formiralo v študentski politiki, ki naj omogoča šolanje študentov na podlagi

minimuma življenjskih stroškov. Res je, da je življenjski minimum ugotovljen in se giblje po novih ocenah okoli 1700,- din, vendar ta ocena za mariborsko področje ni merodajna. Pri nas se še vedno giblje od 100 do 350 dinarjev, nakazila študentom še vedno prihajajo 20. v mesecu in ne 10., kot je v pogodbi o štipendiranju zapisano, ta miloščinski minimum je še vedno isti, čeprav je v pogodbi zapisano, da se bo spremenil do višine, ki omogoča znosno življenje, 1. 1. 1975 . . .

Vprašujem se, kako je to v naši socialistični stvarnosti, ali vsaj v formalno—pravnem pogledu mogoče. Kje je tisti faktor, ki bi to raziskal, kje je organizacija, ki bi zresnila in prisilila k spoštovanju pogodbenih obveznosti tiste, ki jih kršijo. Znano je, da ne bo nihče vprašal študenta, ali ima denar za kosilo, obleko, . . . niti mu tega ne bo dal „na kredo“, ampak bo zahteval od njega plačilo v gotovini. Tukaj ne bo dileme. Torej, študentje si bomo sposojali od vseh stricev, tēt, bratov, sester, delali bomo pri vseh mogočih virih, iskali možnosti za preživetje in s tem ne bo le trpelo pomanjkanje naše telo, ampak tudi naš študij, osnova družbenega razvoja. In sedaj še vprašanje: Kdo ima pravico zavirati družbeni razvoj, kdo je tisti, ki si upa odreči družbi, kar ji pripada, kdo postavlja družbi polena na poti k razvoju, na poti do enakopravne uveljavitve in kvalitete samoupravnih odnosov na novi znanstveno—raziskovalni

osnovi? Se bomo torej še vedno zapirali v okove elitizma znanosti, bo še vedno študent le tisti, ki bo živel ali v neznosnih razmerah, ali pa ob podpori primerno situiranih staršev. Slēpi so torej tisti, ki si zapirajo oči pred stvarnostjo, slepi so tisti, ki jim družbena blaginja ni mar in ki zanj ne prispevajo svojega deleža, pa vendar zavirajo razvoj.

KOLIKO SMO KRIVI SAMI

Za takšno stanje, oziroma za tako veliko količino nerešenih vprašanj, smo v marsičem krivi tudi sami, predvsem naša nepovezanost in neorganiziranost. Ugotovili smo že, da je v povezavi moč, moč, ki lahko nekaj zahteva in svoje zahteve tudi uresniči; te moči pa mariborski študentje nimamo. Še vedno se kaže, da je horizontalna — povezava med šolami, in vertikalna — povezava šol in predsedstva KK ZSM MVZ, preslaba, da ne zajema niti formalnih okvirjev. In potem se ne smemo čuditi, če naše zahteve obležijo na prašnih policah ali pa obvisijo v zraku — ni gibala, ki bi jih potiskalo naprej. Izgubljam se v sestankarstvu, v formalizmu, obenem pa se nam razraščajajo življenjski problemi v velike, nerešljive gmote. Še vedno pa velja pravilo, da je problem lažje odpraviti v zametku, kot pa takrat, ko nas prerase.

APRILSKE ŠTUDEN

Razbijmo kalupe

APRIL JE NAŠ – ŠTUDENTSKI!

Lepo se sliši, kadar lahko človek zapiše takšno misel. Toda malo huje je, če človek prične ob tem premišljevati. April, že res, da je prvi popolnoma pomladanski mesec, ko bi se naj narava, in z njo tudi človek, dokončno prebudila iz zimskega spanja in počitka. Ne mislim sicer trditi, da so študentske aprilске prireditve namenjene prebujanju študenta iz zimskega spanja, toda lahko bi tudi tako postavili bistvo današnjega članka. Gre namreč za edinstveno študentsko akcijo v Mariboru, ki bi naj javnosti prikazala prerez študentskih aktivnosti, predvsem s poudarkom na kulturnem in športnem področju.

ŠTUDENTSKI APRIL

Mesec dni prireditev in tekmovanj je ogromen časovni razpon, ki ga je potrebno napolniti z zanimivimi in kvalitetnimi prireditvami. Nekatere forme študentskega delovanja so že tako ustaljene, da jih lahko kar mirno okarakteriziramo za jedro aprilskih prireditev (tradicionalna športna tekmovanja; nastopi sekcij KUD). Toda študentski april se ne bi smel obdržati le na tej ravni aktivnosti. Moral bi sprejeti nove načine prezentiranja študenta v družbenem življenju Maribora. Pa ne samo to, da bi se morali vsi forumi mariborskih študentov trdno povezati in skupno izdelati program, morali bi se orientirati tudi na povezavo z drugimi slovenskimi študentskimi centri, poiskati pa bi morali tudi povezavo izven slovenskega prostora s slovenskim zamejstvom in jugoslovanskimi študentskimi centri. Le tako bi lahko trdili, da študentski april zadosti prikazovanju prereza študentarije.

ŠTUDENTJE SE NE SMEMO ZAPIRATI V OZKE MESTNE OKVIRE.

PRETEKLOST ŠTUDENTSKIH APRILOV

Zgodovina mariborskih študentskih aprilskih prireditev pokaže dokaj enostransko usmerjene cilje. Sloni na delu in trudu posameznih entuziastov – študentov, ki so si na vse kriplice prizadevali, da bi zadostili predvsem formalnim zahtevam prireditev – da prireditve pač sploh obstajajo. Mogoče se je v tem pokazala premajhna koordiniranost dela komisij nekdanjih IO MVZ. Lanski april je to ukalupljenost v neki meri že razbil z načrtovanjem tako imenovanih „turnej“ (gostovanja študentskih kulturnih ustvarjalcev v okoliških krajih). Toda te „TURNEJE“ so pokazale slabost, da je bilo premalo storjeno za „bazo“, za mariborske študente. Le-ti niso imeli dovolj prireditev v samem Mariboru, da bi lahko videli aktivnost študentskih forumov. Lahko bi se reklo, da so vse dosedanje aprilске študentske prireditve predvsem slonele na prikazu uspešnosti delovanja sekcij KUD, kot najstarejše in najaktivnejše študentske specializirane organizacije in pa seveda na športnih tekmovanjih. Večje povezanosti in koordiniranosti med KK IO MVZ, KUD in DS ni bilo, da niti ne govorim o povezavi z drugimi študentskimi centri.

DOSEDANJE ŠTUDENTSKE APRILSKE PRIREDITVE SO POKAZALE, KAKŠNE NE SMEJO BITI!

OSNOVE LETOŠNJIH APRILSKIH PRIREDITEV

Letos so torej stale pred nami težke naloge, ki smo jih morali premagati s skupnim delom študentskih organizacij. Dobra povezava med KUD, KK VK MVZ, Katedro in nekaterimi študentskimi centri (UK v Ljubljani; Sarajevo), in z dogovarjanjem z zamejci (Celovec, Sombately) ter z dobro boljo nekaterih visokošolskih zavodov v Mariboru (predvsem PA, ki nam je dala na razpolago študentske klubske prostore – Podzemlje), je prišlo do dokaj zanimivega programa letošnih aprilskih prireditev. Pomoč in podpora vseh študentskih organizacij je pokazala, da je slogi resnično moč (VK MVZ, KUD „Študent“, Katedra, Študentski servis).

PROGRAM

Po tradiciji se bodo aprilске prireditve pričele z risanjem po pločniku (2. aprila). KUD bo prispeval naslednje prireditve svojih sekcij: drama (4. aprila v Kazinski dvorani; plesni orkester 16. aprila); folklor (18. aprila); plesni turnir (26. aprila); letos bo zaradi nepredvidenih težav odpadel koncert pevskega zbora, kar bo verjetno obiskovalce prikrajšalo za resničen užitek lepe pesmi. V aprilskih prireditvah bomo prikazali tudi zanimiv, in prvi, prerez študentski literarnih ustvarjalcev z literarnimi večeri, ki bodo v PODZEMLJU (PA):

- 7. april – Mitja Žitnik;
- 8. april – Igor Plohl;
- 10. april – Zarko Golob;
- 11. april – Marjan Vešnar;
- 15. april – Bojan Peče;
- 17. april – Marija Šuta;
- 21. april – Boris Čerpes;
- 24. april – skupni literarni večer v Podzemlju.

Celotna skupina, s sodelavci iz Ljubljane, bo izvedla tudi nekaj „turnej“, ki so zanimive predvsem zaradi krajevne raznolikosti (po krajih, ki jih bomo obiskali):

- 11. april – osnovna šola Lovrenc na Pohorju;
- 25. april – osnovna šola Zgornja Ščavnica v Slovenskih goricah;
- 23. april – „turneja po Koroški (Avstrija – Celovec);
- 24. april – „turneja“ po Madžarski – Sombately.

Sodelovanje z UK v Ljubljani se ne bo omejilo samo na sodelovanje študentskih literarnih ustvarjalcev, apak bodo gostovali v Mariboru z dvema dramskima predstavama:

- 26. aprila – skupina Veternica v Podzemlju;
- 28. aprila – skupina Barigal 75.

Povezovanje z jugoslovanskimi središči: gostovanje kluba piscev Magistrale iz Sarajeva (datum še ni določen).

Sklepna prireditve vseh nastopajočih bo 29. aprila, kjer bomo pokazali, oziroma prikazali, prerez celotnih aprilskih prireditev 75, torej bodo to aprilске študentske prireditve 75 v malem. Likovna razstava – povezovanje z mladimi v delovnih organizacijah: razstava likovnih del delavskega samouka Ota Korotaja iz delovne organizacije Nikrom-Maribor: ta razstava bo povezana z razstavo pesniških listov Mitje Žitnika ter recitalom poezije Zarka Goloba ob otvoritvi razstave v mladinskem razstavišču Avala v Mariboru.

TSKE PRIREDITVE

PRODAJNI BOTIQUE

Zanimiva je tudi ideja o UMETNOSTNEM PRODAJNEM BOTIQUE-u. Ta botique bo prodajna ponudba študentskih umetniških ustvarjalnih del od likovnih, literarnih pa do kiparskih in glasbenih. Ker bo ta botique zaoral ledino podobnih akcij, bi vam ga podrobneje predstavil: na prodajnih mestih (dvakrat tedensko v Podzemlju; in tudi vsaj enkrat tedensko na ulici) boste lahko kupili po pristopnih cenah izdelke študentskih ustvarjalcev od pesniških listov z originalnimi podpisi, do slikarskih stvaritev in kiparskih umetnin. Poskušali bomo približati študentsko ustvarjalno misel ljudem, ki morajo v današnjem času drago plačevati knjige in likovne umetnine. Cene bodo seveda študentsko visoke: literarni listi od 10 ND do 20 ND, likovne stvaritve do 200 ND. Upamo, da bo prodajni botique pripomogel k popularizaciji študentske ustvarjalne misli.

OŽIVLJANJE TRADICIJ NOB

Posebna akcija, katere razsežnost pa še ni dokončno omejena, pa je PARTIZANSKI MITING, ki ga bomo organizirali 30. aprila. Partizanski miting ima osnovno idejo, da mladina ob trideseti obletnici osvoboditve oživi tradicijo naše narodnoosvobodilne borbe, in da obenem proslavi dan Osvobodilne fronte in praznik dela. Tako se bo zaključek študentskih aprilskih prireditev iztekal v zblizanju vseh občanov Maribora, ne samo študentske populacije. Upamo le, da nam bo uspelo zblizati vse osnovne, srednje, višje in visoke šole v Mariboru, kakor tudi povezava z našo vojsko, Zvezo borcev in vsemi občani, med njimi bomo posebej povabili heroje in borce NOB. Upamo, da bo ta manifestacija združila na neprisiljen način mlade in starejše, kajti le tako bodo študentske aprilске prireditve doživele svoj smisel in dokazale, da niso vezane samo na študentsko populacijo, ampak da so prireditve, ki naj živijo z delovnim človekom, z ljudstvom, kar se v atomskem vrvežu današnjega časa le redko uresniči.

POST SCRIPTUM

O športnih prireditvah v tem članku nisem spregovoril, ker bodo le-te opisane v posebnem članku. Enako nisem spregovoril o težavah in organizaciji prireditev. Mislim namreč, da naj bi bil današnji članek le informacija, ki vas bo seznanila s programom in z novimi smernicami aprilskih prireditev, ki bi naj poskrbele, da le-te ne bodo ostale vase zaprte in da ne bodo obstajale samo zato, ker pač morajo obstajati. O težavah in problemih vas bomo seznanili v naslednji številki Katedre, zato naj danes končam z besedami:

VSAK, KI JE NAŠEL V PROGRAMU PRIREDITEV NEKAJ ZASE, NAJ NAS OBIŠČE IN S TEM DA PRIZNANJE NAŠEMU TRUDU!

Mitja Žitnik

Šport v aprilu

Predsedstvo VK ZSMS na MVZ prireja tudi letos tradicionalne študentske aprilске prireditve, ki bodo poleg kulturnih in družbeno političnih prireditev vsebovale tudi zaokroženo celoto športnih tekmovanj med študenti posameznih visokih in višjih šol, kjer bomo ponovno preizkušali naš študentski športni borbeni duh.

Če gledamo nazaj na pretekle športne prireditve mariborskih študentov lahko z veseljem opazimo, da je geslo „ni važno zmagati, važno je sodelovati“ vedno manj prisotno in to v dobrem smislu, kar pomeni, da je športni nivo v pripravljenosti posameznih ekip vedno večji, kvaliteta igre vedno boljša in udeležba čedalje večja.

Tekmovanje bo potekalo takole:

- 7. IV. ob 9. uri odbojka M – igrišče pri ŠD I
- 8. IV. ob 9. uri odbojka Ž – igrišče pri ŠD I
- 8. IV. ob 9. uri mali nogomet – Branik – luknja
- 14. IV. ob 8. uri namizni tenis – Železničar
- 15. IV. ob 9. uri rokomet M – luknja
- 16. IV. ob 9. uri rokomet Ž – luknja
- 21. IV. ob 9. uri košarka Ž – igrišče pri ŠD I
- 22. IV. ob 9. uri košarka M – igrišče pri ŠD I
- 23. IV. ob 19. uri šah – šahovski klub

Študentke, študentje! Pokažite svoje športno navdušenje! Sestavite ekipe in se prijavite na tradicionalne študentske igre. Bodite borbeni! Vedno se pritožujete, da v Mariboru lahko hodite le v gostilne, sedaj pa se pred vami odpira možnost zdravega športnega udejstvovanja, kjer se bo v največji možni meri krepila vaša športna tovariška in družbena zavest.

Ekipo šole sestavljajo ekipe posameznih panog v, moški in ženski konkurenci.

Prijave sprejemajo referenti po posameznih šolah:

- VAŠ – Janez Ilijaš
- VEKŠ – Jože Žorko
- VPS – Janez Čebulj
- VTŠ – Josip Bračić
- PA – Ljubo Brezočnik

Pridite in sodelujte!

Športna kom. pri preds. VK
Predsednik: Andreja Prevc

VSE NAJBOLJŠE APRILSKIM PRIREDITVAM 1975

Upamo, da ste iz našega članka razbrali, da skušamo letošnje aprilске študentske prireditve približati vsem občanom, da bi Maribor res živel s prireditvami, kot se to dogaja n. pr. ob Borštnikovem srečanju. Tako bomo študentje le vedeli, da naše delovanje ni jalovo, da z našo aktivnostjo prinašamo v Mariboru tudi del življenja, ki ga mesto, kot je Maribor, zasluži in potrebuje.

Kakšna knjižnica

Že od nekdaj poskuša mariborsko visoko šolstvo izpolnjevati svoje delo in ga posredovati družbi, v kateri živi in iz katere je izšlo. Poleg izpopolnjevanja dela visokošolskih zavodov pa mora poskrbeti tudi za vir, iz katerega lahko črpa znanje. Ta vir pa so knjižnice in povsem razumljivo je, da ne bomo mogli izgraditi sodobnega univerzitetnega središča brez sodobnega in fleksibilnega knjižničnega sistema.

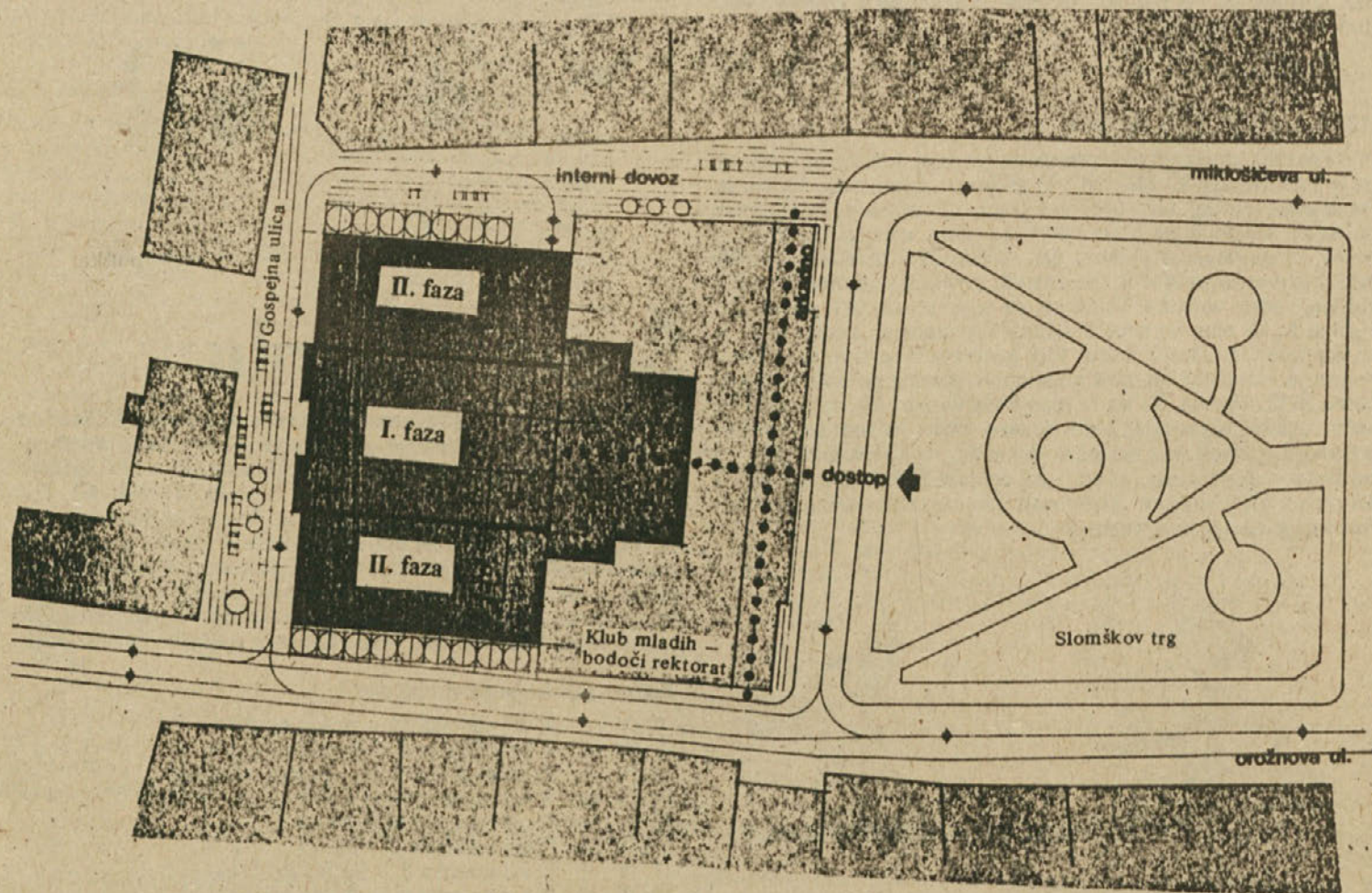
Mariborsko visokošolsko knjižničarstvo je sorazmerno mlado in neobsežno. Vse šole imajo svoje knjižnice, od katerih je najboljše najobsežnejša knjižnica Pedagoške akademije s približno 15.000 knjigami, najmanj knjig pa ima VPS (samo 2.000). Poleg šolskih knjižnic pa je tukaj še seveda – visokošolska in študijska knjižnica. V svojem zgodovinskem razvoju je dobila vrsto nalog, ki jo opredeljujejo kot osrednjo samostojnoknjižnico mariborskih visokošolskih zavodov, kot splošno znanstveno, domoznansko in

na tem mestu lahko prerasla v idejo o univerzitetnem središču.

Knjižnica bi naj ne predstavljala skladiščenja stalno naraščajočega knjižnega gradiva temveč sistematičen pregled informacij in čim intenzivnejše uvajanje študentov v uporabljanje literature „... Zato mora knjižnica prevzeti vlogo informacijskega centra ter izvajati koordinacijo nabave literature in obdelave knjižnega gradiva za vse univerzitetne knjižnice v Mariboru.

Da bi zblížali literaturo z uporabniki in uvedli študente v branje, daje projekt poseben pomen na prost pristop k 1/3 knjižnega fonda.

Kot osnova projekta služi univerzitetni element – „idealna lamela“, ki omogoča faznost gradnje in čim popolnejšo fleksibilnost prostorov. Vsaka lamela mora tako vsebovati vse osnovne prostorske celote v zaželjenem razmerju. Dejanska potreba vsebina projekta pa je le ena izmed možnih multiplikacij uvedene

arhivsko knjižnico. S tem je vsebinsko podobna mnogim univerznim knjižnicam po svetu, v slovenskem znanstvenem in kulturnem prostoru pa zavzema posebno mesto.

V minulih desetih letih se je knjižnica tudi prostorsko in tehnično modernizirala, vendar pa je dospela do točke, ko ji zgradba ne dovoljuje več razvijati služb, ki jih sodobna osrednja knjižnica v visokošolskem knjižničnem sistemu mora imeti.

Zaradi tega so v okviru projekta univerze Maribor naročili idejni projekt nove študijske in visokošolske knjižnice. Projektne osnove za novo knjižnico izhajajo iz zahtev, ki jih je postavila visokošolska in študijska knjižnica Maribor.

Dejstvo, da je zastavljeni program predimenzioniran tako v številu sedežev v čitalnicah kot tudi v številu knjižnih zvezkov, je narekovalo faznost gradnje in možnost polpolne fleksibilnosti prostorov kot izhodišče za idejni projekt.

V prvi študiji projekta nove univerze Maribor je obrazložena lokacija visokošolske in študijske knjižnice v kareju med Orožnovo, Miklošičevo in Gospojno ulico kot prizidek že obstoječemu objektu bodočega rektorata. Ideja o rektoratu in novi knjižnici bi

lamela. V horizontalni smeri je multiplikacija izbrane lamele neomejena, možno pa jih je tudi poljubno vezati med seboj, ker vsaka lamela že predstavlja samostojno funkcionalno celoto. Tako, da vsaka faza gradnje predstavlja poljuben izbor števila lamel, ki tvorijo novo celoto.

Projekt predvideva stavbo z osmimi etažami (tri v kleti) s skupno vsoto površin 15.000 m. Na voljo bodo čitalnice z 900 sedeži, sejne dvorane, tiskarna, kseroks, okrepčevalnica. Knjižni fond bi naj znašal 867.000 knjig od tega 267.000 zvezkov v prostem pristopu (samopostrežni način) in 600.000 zvezkov v zaprtih skladiščih.

Predlagan projekt je možna prostorska razdelitev znotraj posamezne prostorske celote in je namenjen predvsem razpravi, ki bi naj omogočala nadaljnje iskanje najbolj racionalne prostorske rešitve.

mik rebemnik

VIR:

1. Idejni projekt visokošolske in študijske knjižnice Maribor;
2. Projekt visokošolskega knjižničnega sistema v Mariboru, avtor Bruno Hartman.

ANTE PORTAS

Že naslov sam zahteva, da pojasnim o čem bom pisal: o vključevanju študentov v samoupravne strukture družbe, na primeru občinske skupnosti za vzgojo in izobraževanje.

25. februarja je bila v domu družbenih organizacij druga seja občinske izobraževalne skupnosti. Zaradi pomembnosti dnevnega reda sta skupno zasedala oba zbora skupščine – zbor uporabnikov – njegovi člani so delegati posameznih skupin delegacij TOZD, ter zbor izvajalcev, karerega člani so delegirani iz ustanov vzgojnoizobraževalnih dejavnosti. Med pomembnimi točkami dnevnega reda so bile:

- sporazum o ustanovitvi republiške skupnosti za izobraževanje in vzgojo;
- statuten sklep o organizaciji in upravljanju skupnosti;
- okvirni program vzgojno izobraževalnih dejavnosti in
- volitve delegacije za zasedanje republiške skupščine.

Morda bi o poteku seje Katedra posredovala zgolj formalno novico, če ne bi prišlo do akutnega in za študente še zdaleč nerešenega vprašanja: Kako in kaj je s študentsko participacijo, ali da ostanemo na konkretnem primeru skupnosti za vzgojo in izobraževanje, preko kakšnih družbenih mehanizmov študentska populacija lahko uveljavlja svoje specifične interese v skupnosti. ki ji ne nazadnje tudi daje sredstva za njene dejavnosti? Potek seje in stališča delegatov niso bila nič izjemnega, niso izražala nobene posebne politike do študentov, in torej ne moremo tretirati te skupnosti kot nekaj izjemnega. Delegati niso zastopali drugačnega stališča od tistega „javno uveljavljenega“ – namreč, da študenti ne morejo biti polnopravni z drugimi delovnimi ljudmi. Začudujoče pri tem je le-to, da je takšna miselnost prevladujoča tudi v interesni skupnosti, kjer v zboru izvajalcev sedijo delegati iz visokošolskih in drugih Pedagoških ustanov.

Stališča in predloge sprejete na seji naj bi 5 članska delegacija kasneje zastopala na republiški skupščini. Izvršni odbor občinske skupnosti je predlagal naslednji ključ: 1 delegat iz zbora uporabnikov, 1 delegat srednjega šolstva, ter 3 delegati visokega šolstva, pri čemer naj bi imeli eno treh mest študentje.

In tu de prične stvar zapletati, kajti po mnenju navzočih, naj bi bila delegacija vsestransko kompetentna, da bi po eni strani „znala prenesti in zastopati stališča občinske skupščine pred republiško“, po drugi strani pa „bila sposobna varovati interese Maribora“. študenti preko svojega delegata takšnih lastnosti „a priori“ ne morejo imeti /? !/.

Če bi bil na dnevnem redu republiške skupščine Skupnosti za izobraževanje le sporazum o ustanovitvi in morda še statut o organizirnj u te skupnosti, ali pa kakšna resolucija, potem bi morda ne bilo vprašanja o študentskem delegatu. Toda razpravljali bodo o denarju, da pa bi zagotovili sredstva, vsaj v obljubljenih mejah, za naše najnujnejše potrebe vzgoje in izobraževanja, je potreben strokovnjak in prepričljiv delegat.

Iz diskusije o programu skupnosti se je pokazalo, da je veliko interesentov za sredstva skupnosti, pa tudi več kandidatov za delegacijo, kot pa je bilo razpoložljivih mest. Tako se je kar „nekako sam od sebe“ ponujal predlog, „da naj bi se študentje strinjali s tem, da odstopijo svoje delegatsko mesto drugim delegatom“.

Zadrega je rasla z ugotovitvijo, da študenti nimajo formalne možnosti na participacijo (razen če niso vključeni v delegacijo svoje šole) v skupščini občinske interesne skupnosti, niti v delegaciji za republiško skupščino, ker ni bilo prisotnega nobenega študentskega predstavnika, ki bi lahko spregovoril v imenu študentske organizacije, in zato, ker je izvršni odbor argumentiral svoj predlog s tem, da se je na republiškem nivoju zavzemal za vključitev študentov v skupščino skupnosti, in ne nazadnje zato, „ker bi izključitev študentov ne bila politično sprejemljiva“.

Argumentov, ki bi govorili proti študentski kandidaturi, ali bolje, za protikandidate, je bilo vedno več. Obveljal je dvom, da bi študenti lahko strokovno „izpodbijali nasprotno argumente“. Ugovor, da po tej logiki študentje nikoli ne bodo mogli biti vključeni v delo skupnosti, čeprav so neposreden subjekt študijskega procesa in kot takšni zainteresirani za delo in politiko skupnosti“ ni vzdržal, predvsem zaradi zahteve, da „naj se študenti izjasnijo“. Teh pa ni bilo, razen delegata študenta VTŠ, ki pa seveda ni mogel (znan ali želel?) zastopati študentske populacije ampak le svojo šolo. Glasovanje, ki je zaključilo diskusijo, je bilo odločeno pravzaprav že z vprašanjem: „Ali imajo študenti vpogled v dnevni red in problematiko zasedanja republiške skupščine Skupnosti za vzgojo in izobraževanje, in kako lahko zastopajo stališče mariborske skupščine, če pa od študentov ni nihče prisoten?“

Z veliko večino je bila izglasovana kandidatura VEKŠ, le 12 delegatov je glasovalo za študentsko kandidatko Zdenko Knežević. Tako se je končala razprava, ki je preseгла formalnost volitev delegatov in razkrila širšo družbeno problematiko, vključevanja študentov v družbeno samoupravljanje; pokazala pa je tudi na realnost interesov udeležencev v procesu vzgoje in izobraževanja.

Študentom, ki jim je izvršni odbor občinske skupščine namenil vstop v skupnosti za izobraževanje, so se zopet pred nosom zaprla vrata. Za to ne smemo nič bolj kriviti delegatov kot pa konferenco študentske organizacije, ki bi mogla poiskati svoje mesto v skupnosti za vzgojo in izobraževanje, pa ga iz nepojasnenega vzroka ni. Problem študentske samouprave še zdaleč ni rešen, toda čim dalje se bo odlašalo z njegovo rešitvijo, tem dalje bodo študentje „populacija po sebi in ne za sebe“. Dogodki pač zahtevajo angažirano delavnost in prisotnost.

pavle kristan
Pripis uredništva: Vabila za to sejo nista, iz nam neznanih vzrokov, prejela niti predsedstvo VK ZSM MVZ niti Katedra, čeprav sta za to problematiko nedvomno najbolj zainteresirana.

Sidra v živem pesku

Razvojna tendenca naše družbe je v čim širšem in globalnem uveljavljanju samoupravljanja v praksi na podlagi sklepov kongresov ZK in nove ustave, kajti le na samoupravnih osnovah lahko sprosti vsak človek sodobne družbe vse svoje kreativne sposobnosti in tako zadovolji svoje in družbene potrebe. Pri kreiranju samoupravljanja izhajamo iz dialektičnega materializma in Marxovih teorij, ki so nam omogočile takšno družbeno nadgradnjo, kot jo želimo. To je edina demokratična pot v vsesplošno humanizacijo odnosov v družbi. Delavec tako ne sme biti več faktor proizvodnega procesa, ampak subjekt s pravicami in dolžnostmi, nosilec napredka. In enake, čeprav zožene pravice do samoupravljanja imamo tudi študentje. V začetku zinskega semestra v šolskem letu 1974/75 smo volili svoje predstavnike, oziroma delegate, ki nas zastopajo pri organih šol, ZMVZ in predsedstvu VK ZSMS ZMVZ, delegate, s katerimi pa nismo zadovoljni. Za našo nezadovoljnost pa je kriva predvsem slaba obveščenaost – slaba povezava.

INFORMACIJSKI MEDIJI

Informacija je vsebinska tvorba, ki nam nekaj pove, oziroma nas z nečim seznanja. To ni strokovna definicija pojma informacije, vendar mislim, da v tem primeru popolnoma odgovarja. Informacije sprejemamo in oddajamo preko raznoraznih posrednikov – medijev, od katerih je v veliki meri odvisna pravilnost sprejema in učinkovitost neke posredovane informacije. Študentje komuniciramo na dva načina: znotraj študijskega procesa (v razvoju) in kot posebna družbena tvorba z družbo kot celoto (na priletku razvoja). Pri graditvi sistema obveščanja pa je odločilno predvsem dejstvo, da izhajamo iz samoupravnih socialističnih načel in s tem seveda predvsem načel pravega izvajanja delegatskega sistema. Da bi naš delegatski sistem simboliziral zaživel smo po šolah, v okviru organizacije ZSMS, ustanovili precej komisij, ki so specializirane za določene vrste dejavnosti, izvali delegate v organe izven šole. Študentje pa se lahko tudi individualno vključujejo v razne organizacije kot so KUD študent, Katedra... pri čemer pa ne smemo pozabiti vloge ZK po šolah. Za redno obveščanje profesorjev in študentov se uporabljajo različni informacijski mediji. Na visokošolskih zavodih v Mariboru so v uporabi ti: – Oglasne deske – na vsih šolah, – plakatiranje – enako, – sestanki svetov letnikov, javne tribune – neredno, po potrebi, – oglaševanje preko zvočnikov – VAS, VEKS – izven uporabe, – interna glasila – redno Krpanov list na VEKS, neredno BILTEN na VTS in IUSTO IURE na VPS, Akademik na PA.

- ustno izročilo – s čimer se ohranja tradicija slovenskega narava,
- Informacije – ZMVZ in ZK na ZMVZ – neredno, po potrebi,
- študentski radio – vsakih 14 dni, redno,
- Katedra – vsake tri tedne, dokaj redno.

UPORABA MEDIJEV

Najpogosteje uporabljeni mediji so oglasne deske, katere uporabljajo predvsem vodstva šol; njihova pomanjkljivost je v nepreglednosti, kar pa se izboljšuje s plakatiranjem – predvsem za večje prireditve in akcije. Interna glasila na posameznih šolah niso zajela tistega okvira kakor se je od njih pričakovalo, saj je njihova pomanjkljivost v izoliranem in nerednem izhajanju. Velike kadrovske spremembe so pripomogle tudi k padcu kvalitete študentskega radia, za kar pa je delno tudi kriva velika neangažiranost študentov. Z istimi težavami se srečuje tudi študentski list Katedra, ki je sedaj že nekaj časa na višji kvalitetni ravni kakor list ljubljanskih študentov Tribuna, vendar je žalostno dejstvo, da ni študentov, ki bi kot sodelovalci popestrili delo uredniškega odbora. Kot edina šola v Mariboru se lahko VEKS pohvali z glasilom „Skozi VEKS“, ki izčrpno seznanja študenta o izpitnih rokih, izpitnih pogojih, literaturi, o diplomah – vendar je njegova pomanjkljivost v nerednem izhajanju in seveda v tem, da ga ne prejemajo vsi študentje. Informacije (Bilten) iz MVZ in ZK so bolj internega pomena, kar pa je velika napaka. V zadnjem času delujejo po šolah tudi komisije za tisk in informacije, ki pa so pred velikim, do sedaj nepremostljivim problemom: kako prepričati

delegate, da jim dostavljajo gradivo, ali pa jih vsaj obveščajo o sklepih svojih komisij in kako pritegniti k sodelovanju najširšo študentsko populacijo. Komisija za tisk in informacije ZMVZ pa svojega obstoja ni upravičila, saj ni stopila v kontakt z istoimenskimi komisijami po šolah niti jim ne posreduje informacij.

PO RAKOVI SLEDI

Že na prvi pogled lahko ugotovimo, da je naš delegatski sistem (predvsem pri prenašanju informacij) še vedno na papirju. Kakor ni bilo predhodnih informacij o tem, kaj je delegat in kakšno je njegovo delo, tako sedaj ni niti povratnih niti enosmernih informacij preko delegatov do baze. Vse preveč se sestajamo in pogovarjamo le o programih in o tem, kar ni bilo mogoče storiti, kakor o tem, kar je potrebno napraviti in kdo, kaj in kdaj bi naj nekaj napravil. Pri tem se pa kaže naša premajhna odločnost in pa pomanjkanje široke družbenopolitične razgledanosti. Delegatom tako po vsej verjetnosti primanjkujejo osnovne lastnosti, ki opredeljujejo dobrega delegata, kot so: dobro poznavanje svoje vloge in opravljanje te-te in pa velika sposobnost komuniciranja in odločnosti pri zastopanju zahtev, ki jih postavlja baza. To pa je v današnji situaciji težko trditi, kajti splošno znano je in zastopam stališče, da se je v Mariboru razpaslo formusko delo in pa oportunistično – blefiranje tistih, ki grade svojo kariero ne kot dobri študentje, ki so dobri delegati pač pa s pomočjo funkcij pri ZSMS, sindikatu, ZK in SZDL. Za formusko delo verjetno ne bo treba velikih dokazovanj, saj ta pojem že dovolj opredeljuje nezainteresiranost, neuresnost in premajhna odgovornost naših predstavnikov pri opravljanju svojih funkcij, na katere se bili izvoljeni. Zaupati mora vsebinski delegatski odnos, kajti le na ta način bomo dosegli večjo informiranost in s tem večjo zainteresiranost v OO ZSM po šolah (po svetih letnikov). To torej moramo in kar moramo je popolnoma drugače od tistega, kar se kaže sedaj v Mariboru. Namesto da bi delegati izhajali iz baze, kontaktirali z njo in zastopali njene interese, se odmikajo od baze in baza tako sploh ne ve o čem razpravljajo in sklepajo. Ta funkcijski elitizem pa je potrebno eliminirati z energičnimi ukrepi in povprašati delegate, predvsem člane ZK, o njihovem obsevu odgovornosti.

POT V SKRAJNOST

Toni, blefci so med nami in tega žal ni mogoče skriti. Poleg blefcev pa obstajajo še ostali študentski funkcionarji, ki hote ali ne hote zajezijo informacije, ali pa na zahteve baze ne reagirajo. Študentski list Katedra se je ogorčeno spoprijel z nesmiselno štipendijsko politiko SO Maribor, tekoče in kritično spremljal manipulacije s študenti v študentskih domovih, se zavzemal za vključitev študentov v SIS za vzgojo in izobraževanje, posredoval informacije poteka dela pri študijem projektu Slovenske gorice... vendar se nobena njegova zahteva ali ugotovitev ni oprijela predsedstva VK ZSMS ZMVZ, ki se je medtem izgubljalo v raznoraznih materialnih in zanemarilo področja, ki so za študenta življenjskega pomena. Pri tej neangažiranosti študentskih funkcionarjev, pri razreševanju tekočih problemov, ki so sedaj že prerasli vse zakone normale, pristavili še svoj piskrček OO ZK na MVZ, ki svoje akcijske mobilnosti ni dokazala z ničemer. Slaba obveščenaost pa je kriva tudi za slabo povezovanje med šolami in predvsem med specializiranimi komisijami na predsedstvu VKZSMS ZMVZ, ki sploh ne vedo kaj kdo dela, in se verjetno med sabo sploh ne poznajo. Pravim praviloma, ker redke izjeme obstajajo. Tukaj pa se postavlja vprašanje upravičenosti obstoja tako delujočih predstavnikov oziroma njihovi obveščenaosti o zahtevah delegatskega sistema. Potrebna je torej hitra in racionalna koordinacija in tekoče spremljanje študentske problematike, pri čemer pa mislim, da naj študente predstavljajo kolegi, ki so za to sposobni in ne tisti, ki čakajo le na priložnost, da bi predvsem sebi ustvarili boljši jutri! Dobra akcija je možna le s podporo najširše študentske populacije. Tako pa se naše samoupravljanje pogreza popolnoma upravičeno. Kako dolgo bo to še mogoče?

marjan vešnar

Uh, kakšna grozljiva aroma

„Mi smo za enotno, demokratično, nedeljivo Koroško“. To je med drugim ena stalnih parol tako skrajnežev v avstrijski vladi, kakor tudi profašističnih skrajnežev, ki vršijo pritisk na slovensko manjšino na Koroškem. „Kaj se vendar silite in šopirite, ko pa imate vse pravice“, „bolje vam gre, kot pa tistim preko...“. Takšne in slične besede pogosto slišimo, kadar razpravljamo o problemu slovenskih Korošcev v Avstriji.

Lahko se vprašamo, ali želijo naši rojaki s tem, ko zahtevajo tiste osnovne pravice (člen 7 jugoslovansko-avstrijske državne pogodbe iz leta 1955) razdeliti Koroško, ali bodo s tem, ko zahtevajo dvojezične napise podrli „demokracijo“ na Koroškem? Dosljej nikoli nihče ni rekel, da sta v Avstriji dve Koroški. Žalostna resnica pa je, da v tej samo eni Koroški živita dva naroda, ki se z dušo in telesom precej razlikujeta. Žalostna resnica je, da en narod hoče drugega asimilirati, pomenčiti, odtujiti ga od matične domovine, neupoštevajoč njegove stoletne tradicije na enem in istem koščku zemlje, narod, ki dolgo časa ni imel nič skupnega z arijskimi strukturami in njihovo sobitnostjo. Vsaj dotlej ne, ko je bilo treba z orožjem v roki in prelivajoč kri braniti njihov in svoj obstoj pred njihovimi somišljeniki, ki so ob poskočnih vizah korakali v klavno pokončanje.

„Bog nas varuj pred revolucijo in rdečo poplavo“ — je zadonel glas prečastitljivega župnika iz prižnice ob koncu neke seanse. Same besede ne pomenijo nič čudnega, če ne bi vzbujale prav čudne in neprijetne asociacije tesno povezane s kričanjem na zborovanjih „domovini zvestih“. „Vrnite se tja, od koder ste prišli!“. „Kje so nemška mesta Maribor, Celje, Ptuj?“. „Sedaj bi nam bil potreben.“ (mislijo na soboslikarja, ki se je tako brezbarvno zapacal).

Takšne in podobne stvari se kar naprej dogajajo v naši sosednji „demokratični deželi Avstriji“, kjer je na oblasti socialistična stranka, katere prva naloga je, zagotoviti resnične demokratične odnose v svoji državi. Vprašanje je, če je to res socialistično opredeljena stranka, ko pa vodilne funkcije opravljajo ljudje z

dokaj mračno preteklostjo, s katero se nekateri celo javno eksponirajo in jim ni nič mar za tegobe in hude čase, ki jih je prinesla njihova zavestna opredeljenost v tridesetih in štiridesetih letih. Deželni glavar Koroške je bil svoje čase Hitlerjev mladinec, ki je s kljukastim križem na prsih korakal v boj za uresničitev ciljev svojega fuchrerja. Sama država proti takšnim izjavam sploh ne reagira, kar ni nič posebnega, saj še marsikatero pozicijo v stranki in vladi zaseda človek, ki se s takšnimi ali drugačnimi izjavami kljub vsemu zaenkrat še noče javno hvaliti. Vsekakor je pa odraz vsega tega politika sosednje države do slovenske manjšine na Koroškem, kateri niso priznane sedaj že tako znane osnovne pravice.

Toda v Avstriji so tudi resnično svobodne demokratične sile, ki bi morale konstantno nastopati proti vsem pritiskom, ki jih ekstremisti tako vztrajno vršijo na naše rojake na Koroškem. Vendar vse bolj se mi zdi, da je tam čez nekaj gnilega, saj se malo komu zdi smiselno vsaj opozoriti na te pereče probleme, če pa nekdo stori korak naprej je enostavno odrezan. To pa pomeni, da ni nobene demokracije, da ni na oblasti celovita socialistična stranka, ampak je to v svoji globini zajeta bolj nacional... pa čeprav zaenkrat še neuradno. Ni se treba bati „rdeče poplave“ (po župniku), saj je jasno, da se vztrajno in z vse hitrejšimi koraki približuje sivo-rjava ali pa, če hočete črna poplava ob podpori tistih, ki so jo nekdanj že naredili, pa še vedno ne mirujejo.

Tudi socialistično usmerjeni študentje bi se morali boriti proti razraščanju demokracije tujih vplivov predvsem na Koroškem, saj je sigurno, da niti oni, če so res socialistično usmerjeni, niti svobodne demokratične sile, ne morejo ostati ravnodušne do vse ostrejšega razmaha nacionalizma in ne na koncu profašizma v Avstriji. Morajo pokazati, da v njihovi vladajoči stranki ni vse tako gnilo kot sicer izgleda in da še ni prepozno za ukrepe, je pa brez dvoma že skrajni čas. Jugoslovanska vlada in vsi narodi Jugoslavije izražajo vso podporo vsaki napredni akciji usmerjeni proti borbi za asimilacijo slovenskega življa na Koroškem. Vendar je kljub temu treba priznati, da tudi naša vlada ni storila vsega, saj v nasprotnem primeru ne bi bilo potrebno vnovič koristiti standardne in splošno znane diplomatske poti, ki kot je že znano, ničesar ne premakne iz mrte točke.

Koroške Slovence hočejo na vsak način prešteti, čeprav oni tega ne bodo in ne smejo dovoliti. V zadnjem času je bila zopet ustanovljena pri avstrijski vladi, tokrat „posebna komisija“, ki bi naj opravila to nalogo. Preštevanje ima svoj cilj. Vsak Slovenec na Koroškem bi lahko postal tudi številka (npr. 0003614 — kot je bilo nekje na Poljskem pred več kot tridesetimi leti). Potem bi morali sčasoma začeti nositi na kakšnem rokavu trak te ali one barve, mogoče z rdečo zvezdo, nadaljnja razlaga ni več potrebna, saj je jasno, kam to vodi.

Zgoraj naštetá dejstva nam zgovorno pričajo kolikšna je eskalacija nacionalističnih in profašističnih elementov v naši neposredni bližini, ki se znova hočejo povrniti nazaj in doseči staro, klavno slavo. Kakšna poplava torej res grozi, če ne sivo-rjava?

BOJAN KOVAČIČ

Seminar Ljubljanskih študentov

V hotelu Delfin v Poreču je bil 28. 1. in 2. februarja seminar, ki ga je organizirala UK ZSMS iz LVZ, na katerem pa je sodelovalo tudi osem študentov članov predsedstva VK ZSMS MVZ.

Namen seminarja je bil predvsem izmenjati stališča in mnenja ter oceniti delo UK ZSMS — posredno iz tega pa je seminar dobil tudi druge, širše dimenzije. Predvsem smo se študentje na tem seminarju pogovarjali o problemih na fakultetah, ki jih je treba reševati ne samo v OO ZSM, ampak tudi na drugih forumih, čeprav bi morali v tem trenutku, na večino postavljenih vprašanj, že imeti odgovore. Mogoče smo študentje marsikatero akcijo napačno zastavili oziroma bi jo morali drugače reševati in prav zato je bil seminar v tem trenutku zelo pomemben.

Teme seminarja so bile dokaj splošne in seveda niso mogle pokriti celotnega področja, ki bi ga hoteli odpreti, bile pa so takšne, ki so v tem trenutku najbolj aktualne. Poudarek je bil predvsem na delovanju organizacije kot take in pa konkretizaciji le-tega, to je uresničevanju ustave na univerzi, sprejemanju zakona o visokem šolstvu, bitki za samoupravne socialistične odnose, bitki za to, da študent kot študent resnično postane subjekt vzgojno-izobraževalnega procesa na univerzi in v ostalih visokošolskih zavodih. Pri vseh procesih naj študent aktivno in kreativno sodeluje in naj bo zanje zainteresiran, naj z njimi živi, naj od njih nekaj hoče in pričakuje.

Na seminarju je bila obravnavana tudi mednarodna problematika, predvsem zaradi aktualnosti v tem trenutku, posebno se aktualnost manjšinske problematike naših zamejcev v Avstriji, na Koroškem in v Italiji.

Seminar je torej temeljil na pogovornanju, saj na seminarju ni bilo dolgih uvodov in predavanj, ampak so bile odprte diskusije, na katerih je prišlo predvsem do izmenjave mnenj in stališč, registracije problemov v določenih sredinah in njihovo reševanje, ki so dali razgibano in konstruktivno obeležje seminarju študentov v Poreču (v hotelu Delfin!?).

darko koren

Solženicin - še enkrat

KOMENTAR K ČLANKU TOV. MITJA ŽITNIKA „SOLŽENICIN RAZKRIVA SLABE RAZMERE“ KATEDRA, 17. 2. 1975, št. 6

Uvodoma želim posebej povdariti da se ne nameravam spuščati v polemiko o tem, koliko je Solženicinov prikaz političnih razmer v SZ objektivni in koliko ne, verjetno pa tudi ne posedujem dovolj informacij da bi lahko o tem karkoli avtoritativno rekel.

Začel bi tam, kjer je tov. Žitnik končal: namreč pri Levstikovih preroških besedah, če se ne motim zvenijo nekako takole: TRD BODI NEIZPROSEN MOŽ JEKLEN, KADAR JE TREBA BRANITI ČASTI NARODU IN RODU SVOJEMU.

Treba je ločiti pojma narod oz. rod in država. Narod je ime za določeno populacijo ki so ji skupni jezik, običaji, tudi biološke karakteristike, država pa je določena organizacija, kjer ima neka plast v svojih rokah oblast pod kakršnokoli krinko ali brez nje. Nikakor ne moremo istovetiti naroda z državo. Še manj interese države – oz. interese neke stranke, ki je na oblasti, z interesi celoga naroda! In če tov. Žitnik mimogrede priznava, da je morda preostro razumel oz. kar je še bolj žalostno da ni razumel niti našega dobrega Levstika. Če Solženicin danes v tujini govori zoper oblast SZ to še zdaleč ne pomeni, da se je distanciral od svojega naroda. Celo obratno in v skladu z Levstikovim geslom. Zaradi svoje ljubezni do naroda se je bil prisiljen umakniti pritiskom oblasti oz. ga je ta sama izločila. Ali bi naj molčal? Naj bi zatajil svoje prepričanje? Naj bi se uklonil? Komu v prid? Oblasti? Narodu?

Menim, da je bistvo vsake umetnosti, zlasti pa besedne umetnosti, odkrivati resnice o človeku, in okoli njega. Gre za resnice take vrste o katerih nam niti zgodovina, niti filozofija, ne psihologija, ne katera koli druga najminucioznejših ved nikoli nič ni mogla reči. Da so te resnice determinirane z osebnostjo umetnika je popolnoma jasno in normalno; saj je celo Einsteinova resnica o svetlobni hitrosti kot najvišji možni hitrosti v vesolju determinirana z njegovim miselnim svetom, danes se ji zoperstavljajo resnice drugih znanstvenikov v obliki gravitacijske hitrosti (to je Einstein sploh zanikal). S to komparacijo hočem samo prikazati moč subjektivnosti in pa povdariti da objektivnosti sploh ni.

Meñim da nihče, ki je prebral že kako Solženicinovo knjigo, posebno pa ne če jih je prebral že več i ni samo čisto naključno gledal neke TV oddaje, ne more ničesar očitati Solženicina kot umetniku in človeku. In končno je treba vedeti da Solženicin tudi vselej nastopa kot umetnik. Resnic je toliko kolikor je ljudi. To je eno spoznanje. Drugo pa je tisto, ki so ga imeli in ga še imajo vsi veliki ustvarjalci: resnica je ena sama. Ta resnica je sestavljena iz neštetihih drobnih resnic in je absolutna. Vsaj ustvarjalec – umetnik jo gleda s svojega aspekta itako ujame le določene njene dimenzije – toda zaradi tega ni ona nič manj resnična. Resnica pa je edina stvar, ki ji umetnik mora služiti – za vsako ceno. Kdor se svoji resnici odreče, se odreče vsaki resnici. Kdor se odreče svoji resnici, ker je ta v nasprotju z resnico, nekoga drugega ta izda samega sebe in s tem zada svoji osebnosti smrtni udarec. Do sedaj tega ne more Solženicinu nihče očitati in prepričan sem da mu tudi nikoli ne bo mogoče.

Božo Merc, II. lr.
Pod gradiščem 5 a, Maribor

ODGOVOR KULTURNEGA UREDNIKA KATEDRE „KOMENTARJU“ TOV. BOŽA MERCA!

Upam, da tov. Merc ne bo hud, ker fotokopijo njegovega „Komentarja“ objavljamo v celoti, čeprav tega ni izrecno želel. Toda vsak odgovor, ki ustreza normam uredniškega odbora, objavljamo nespremenjen in fotokopiran.

Ker se „Komentar“ nanaša na moj članek v Katedri, bi rad na kratko nanj tudi odgovoril. Ne bom se spraševal, koliko je komentar mojemu članku potreben, ampak se bom omejil na vsebino pisma tov. Merca. Tov. Merc pa prosim, če bi imel še kakšen komentar na moj odgovor njegovemu „Komentarju“, da bi brušenje misli ostalo v stiku med nama, ker se študentski list Katedra ne more in ne sme spuščati v polemike, ki lahko trajajo v nedogled. Vse naslednje „Komentarje“ naj tov. Merc, ali kdo drug, ki bo imel enake komentarje, naslovi na avtorja članka in to potem ostane njun dialog. Le v skrajnih primerih, če uredniški odbor sprejme objavo, lahko polemike polnijo strani Katedre.

ODGOVOR:

Čeprav verjetno moj odgovor ni več vezan na moj članek, ker tov. Merc pričinja tam, kjer sem jaz končal, in se skoraj nimam pravice mešati v subjektivni odmev mojega članka pri posameznikih, naj mi bo dovoljeno, da osvetlim nekaj stvari, na katere moram odgovoriti.

Kot kulturni urednik cenim vsak prispevek, ki prispe na naše uredništvo pa čeprav se prispevek osebno nanaša name. Toda tov. Mercu zamerim:

1. vsak članek se lahko piše le takrat, ko je do potankosti argumentiran in dodelan. Težko se je namreč spuščati v dialog, če nekdo že na začetku članka prizna, da za svoje trditve nima dovolj informacij, čeprav so te dostopne (če ne druge, zadnja št. Naših razgledov).

2. Če že nekaj citirate, tov. Merc, naj bo citat originalen, ne pa prirejen za pozicije, iz katerih si upate zatrjevati, da istih citatov

ne razumem. Na žalost vašega citata res nisem imel čast razumeti, ker sem ga prvič videl, ko smo prejeli vaše pismo. Pravilni citat se namreč glasi:

Trd bodi, neizprosen, mož jeklen,
kadar brani je časti in pravde
narodu in jeziku svojemu!

(F. Levstik: Tugomer)
(monolog glavnega junaka sinu Rastku)

3. V svojem članku niti enkrat ne uporabljam pojma država, ampak pojem domovina, kar je po mojem mišljenju čisto nekaj drugega.

Na preostali del „Komentarja“ odgovarjam še kar s citati, ker upam, da boste vi, tov. Merc, dobro razumeli te citate, če že jaz ne razumem niti Solženicina niti „našega starega Levstika“.

Kdor ima

pošteno srce in ljubiti more,
prodajati in menjavati ga
ne smeje lani nemškemu in letos
slovenskemu rodovi, a ni danes
ljubiti rodno svojo mater, jutri
tujinski vreči se v naročje tuje.

(Grozdana iz Levstikovega Tugomerja)

Zadnji stavek vašega komentarja pa je, na žalost, že zanikan; samo malo prisluhnite komentarjem o Solženicinu preteklega in letošnjega leta, pa boste to tudi sami ugotovili (Boell, NR).

Mislím pa, da v celotnem svojem članku nisem niti enkrat trdil, da Solženicinova umetnost ni priznana, cenjena in dobra. Za ta problem ste tako sami pravilno ugotovili, da lahko vsak po svoje ocenjuje slična dela, zato ni ene same veljavne resnice. Ne gre torej propagirati svoje resnice samo zato, ker si prepričan, da je ta tvoja resnica resnično edina.

Upam, da bova kljub kresanju mišljenj ostala še naprej prijatelja, zato se še kaj oglasite. Dovolite mi, da končam ponovno s citatom:

Ne varaj sam se, varati ne daj se
(sovražniku) ...

(F. Levstik: Tugomer – mon. gl. junaka sinu)
mitja žitnik

tota MARELA

Pod noto „Tota marela“ se je v Mariboru ponovno pričela kabaretska dejavnost. Ne bi mogel napisati, kdaj se je začela in kdaj je prenehala. Dejstvo je, da se je le našel nekdo, ki bo po Jezku in Podkrajku spravil nase ljudi v smeh. Nekdo, ki bo znal prebuditi resne in mrke, z vsakodnevni težavami zakrite obraze. Kabaret je doslej, kot tudi poprej, odvrčal ljudi od njihovih osrednjih problemov in jih zabaval s problemi vseh, seveda v malce prikrojeni obliki. Mislím, da je to edina in prava pot. Pohvaliti moram avtorja Vinka Šimeka, ki resnično želi na čim bolj preprost, domač ter sproščen način zabavati gledalce in poslušalce, brez vsiljevanja mnenj in misli drugih. Avtor ima vsekakor težko nalogo, saj bo moral vedno biti nov, izviren in aktualen.

Brez dvoma nam je te vrste zabave primanjkovalo. Ne samo to, prišlo je do tega, da se niti smejeti ne znamo več. Ko pa se smejimo, gledamo, da se ma oče ne smejimi glasneje kot naš sosed. Ne znamo se sprostiti.

Da pa se ljudje želimo smejeti, kaže dejstvo, da so bile vstopnice vedno razprodane že najmenj teden dni poprej. Kabaret dobiva zopet svojo pravo veljavo in prav je tako.

Ima pa ta kabaret tudi temno stran, ki se sicer pojavlja samo v obrisih. Upam, da bo izbrisana še preden se bo prav pojavila. Snobizem.

Na eni izmed predstav je bilo rečeno: „Kaj je s kulturo?“ Odgovor je glasil: „Tvoj prerani grob vagabund“ (zapeto seveda na poznano melodijo o Vagabundu). Oglasil se je smeh, kakršnega na teh predstavah še nisem slišal. Kaj je izražaval, ne vem, vem le to, da me je zelo motil. Bil je snobovski smeh, tistih snobov, ki vedo le to, da je kultura zaradi kulture same, da je to razstava najrazličnejših oblik; in ne da je tisto, kar bogati človeka ...

Ce bi takrat stal na odru, bi jih vprašal: „Tovariški, kaj pa vi naredite za kulturo?“

Kljub temu, da sem sedel v trinajsti vrsti, sem mislil vstati.

Je že res, da s to trditvijo pobijam prejšnja dejstva, da moramo manj pesimistično gledati in se prepustiti toku, ki ga vodi kabaret.

Je pa tudi res, da za boljši „standard“ delamo vsi, za kulturo pa jih mogoče dela 1/100. In še ti zato, ker jim je to služba. Vseh ostalih 99/100 pa zahteva od nje vse, daje pa „nič“.

Razmislite malo o tem, da ne bomo imeli še več snobizma, saj ga je že na koncertih in v gledališču dovolj (da morda ni treba reči, da so bili to eni in isti).

Torej „Tota marela“ ima v Mariboru prihodnost, upam, da jo bo izkoristila v svoj prid.

Pomislímo na to, kar malo ljudi verjame, pa je le res; da je kabaret tudi kulturna prvina, brez katere je kultura prazna in hladna.

Lojze Klemenčič

Odgovor na javno pismo

Spoštovani tovariš urednik?

Na javno pismo tov. Marjana Vuka in postavljena vprašanja odgovarjam in prosim, da objavite naslednje:

1. Po investicijskem programu iz leta 1971, ki ga je sprejel svet združenja visokošolskih zavodov v Mariboru, je bilo prtiličje študentskega paviljona namenjeno za zajtrkovalnico, kuhinjo (čajno kuhinjo) in večnamenski prostor. Po iniciativi izobraževalne skupnosti SR Slovenije iz meseca julija 1973 bi se naj organizirala prehrana za študente samostojno, neodvisno od dijaških domov. Na sestanku dne 7. septembra 1973 je bilo v prisotnosti predstavnikov izvršnega odbora skupnosti študentov MVZ, združenja mariborskih visokošolskih zavodov, materialne komisije pri istem, domače skupnosti in uprave domov sklenjeno, da se čajna kuhinja razširi v takem obsegu, da bo možno pripravljati hrano za potrebe študentov, istočasno pa je bil sprejet sklep za gradnjo jedilnice kot večnamenskega objekta.

Uprava domov je že takrat opozarjala, da razširjena kuhinja ne bo zadoščala za potrebe študentskih domov.

S sklepom sveta združenja mariborskih visokošolskih zavodov z dne 28. 12. 1973 je bila na študentske domove prenešana skrb za razširjeno reprodukcijo celotne oskrbe študentov, s sklepom z dne 25. 2. 1974 pa je bilo ugotovljeno, da je izobraževalna skupnost SR Slovenije že jeseni 1973 v zvezi s prvo razširitvijo kuhinje prevzela tudi sofinanciranje večnamenskega objekta.

Zbor delovnih ljudi je dne 18. 4. 1974, svet zavoda pa 24. 4. 1974 sprejel sklep o razširitvi kuhinjskih zmogljivosti in prostorni razširitvi v bivšo jedilnico. Stroški gradbene preureditve kuhinje (rušenje in gradbena dela) so znašali 18.406,40 din.

2. Sedanji objekt telovadnice je bil po investicijskem programu iz leta 1973 predviden kot jedilnica, ki bi bila s pokritim zidanim hodnikom povezana s kuhinjo. Predvidena povezava je odpadla.

Projektant sedanjega večnamenskega objekta je gradbeno podjetje STAVBAR - TOZD projektivni biro v Mariboru. Dne 15. novembra 1973 so študentje, predstavniki združenja mariborskih visokošolskih zavodov in domače uprave ter projektant sklenili, da se projekt novega poslopja spremeni v višini, da bo v prostoru omogočeno igranje košarke in odbojke.

3. Kasirni stroj ali pravilno registrirna blagajna je bila nabavljena zaradi poenostavitve in pocenitve poslovanja. Uporabniki družbene prehrane v domu so odklonili sprotno plačevanje obrokov hrane in dali prednost nakupu blokov. Zaradi tega bo registrirna blagajna koristno uporabljena v drugi enoti.

4. Celotno investiranje, počenši od investicijskega programa iz leta 1973, je bilo javno in so v vseh fazah sodelovali in soodločali tudi predstavniki študentov. Med izvajanjem investicije napravljene spremembe so posledica spremenjenih okoliščin.

Glede vprašanja odgovornosti se naj pisec tov. Marjan Vuk obrne na pristojne družbene in državne organe.

Glede prehrane in varčevanja ne želim posebej odgovarjati in opozarjam na sestavek študenta Janja Siranka ob 10-letnici, ki je bil objavljen v Katedri št. 6 z dne 17. februarja 1975, in v katerem pisec ugotavlja, da je hrana v kuhinji dobra in poceni in da lahko študentje preko svojih predstavnikov v celoti vplivajo na jedilnik.

Prizadeval si bom, da bo delovna skupnost študentskih domov v Mariboru v kratkem podala širšo informacijo o vseh nakazanih in drugih problemih in vas že danes prosim, tov. urednik, da to informacijo objavite. Maribor, 4. marca 1975

KAREL KOREN,
direktor zavoda študentskih domov v Mariboru

Bralce obveščamo, da je pomotoma izpadlo ime avtorja Revolucija teče dalje, objavljenega v prejšnji številki Katedre. Diskusijski prispevek na seminarju v Vidmu je podal dr. Vladimir Bračič. Za neljubo pomojo se opravičujemo.

Je družbena intervencija potrebna?

Smo v obdobju uveljavljanja načel nove ustave, uvajanja naših skupnih teženj in želja v prakso. Pa ne le to. To obdobje ima še širšo formulacijo - ne le uvajanje ustave v življenje, pač pa tudi širši družbeni akciji pri povezovanju družbenih subjektov na podlagi družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov. In ne smemo se slepiti! Vse kar je dobrega, kar pospešuje razvoj in predvsem vse, kar podjetja razumejo in uvedejo v prakso, pride z vrha, od tistih, ki vodijo politiko našega razvoja. Mislim, da je bila njihova politika doslej pozitivna. Naši vodstveni organi so morda z nekaterimi ukrepi le preveč pohiteli, ker se še predhodni niso v dovoljni meri realizirali, vendar se moramo zavedati, da nas vodijo k socializaciji in humanizaciji naših samoupravnih odnosov, ki so res na začetku izgradnje.

Pa je tako?

V današnjem stadiju razvoja je ta direktivna pot potrebna in pozitivna, saj lahko z večjo težo zahteva akcijo v širšem družbenem prostoru in s tem daje vedno nove kvalitete našemu družbenemu razvoju.

IN ZAKAJ TAKO?

Če se povrnemo v bazo, v delovno organizacijo, ki realizira vse sklepe (ali bi vsaj morala), lahko ugotovimo le-to, da bi ne bilo potrebe po družbeni intervenciji, če bi se tam ne nahajali še ostanki administrativno - birokratskega gledanja na delitev samoupravljanja. In kdo deli samoupravljanje? Najbrž ne bi smel nihče, vsaj neposredno ne sme nihče delavcem deliti in omejevati njegovih samoupravnih pravic. Pa je tako!

Poglejmo na osnoven problem, na delitev bruto osebnih dohodkov. O tem razpravljajo na raznoraznih zborih delovnih ljudi, tam, kjer je množična prisotnost z veliko leporečja, a navadno brez konkretnosti - na kratko - delavec nima vpogleda v delitev bruto osebnih dohodkov, niti se po navadi ne zaveda svojih pravic pri tej delitvi, kajti bruto OD se še vedno dele brez njegovega vpliva, v enem, centralnem mestu v delovni organizaciji. Preiti moramo na sistem izplačevanja bruto OD in nato - da bodo delavci neposredno plačevali davke in prispevke. Pri tem bo delavec imel pravico (ki jo ima v zamaglenem smislu tudi sedaj) zahtevati od nosilcev dela njegovih sredstev (krajevne skupnosti, občine, SIS, ...) - ki se bodo zavedali, da je njihova bodoča pozicija odvisna od tega, ali so delovnim ljudem zagotovili obseg storitev in kvaliteto, ki so jim jo obljubili, ko so sredstva zahtevali.

In pri tem je zopet potrebna ostra družbena intervencija, ki bo pokazala tistim, ki ne morejo spregledati, da je možen in edini nosilec razvoja naše samoupravne socialistične družbe delavec.

marjan vešnar

